

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Redovna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste: pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 118.

Maribor, dne 14. oktobra 1910.

Letnik II.

Z dežja pod kap.

Zgorajšnja trditev „Narodnega Dnevnika“ od dne 11. t. m. je najnovejša nesramnost našega liberalnega učiteljstva in njihovega glasila, ki jo moramo demaskirati v vsej nagoti.

Z dežja pod kap bi prišlo po tem izreku spodnještajersko slovensko šolstvo, ki sedaj ječi pod nemškim terorizmom, ako bi imelo pri njem soodločujočo besedo zavedno spodnještajersko slovensko ljudstvo, ki to šolstvo s težkimi davki vzdržuje.

Z dežja pod kap bi bilo pahnjeno po tej brezsrčni trditvi slovensko štajersko učiteljstvo, ki mu sedaj gospodujejo potujčeni posilinemški nadzorniki, če bi imel pri učiteljstvu ono besedo, ki mu gre, slovenskemu učitelju rodni brat, naš pošten slovenski kmet, obrtnik in delavec.

Z dežja pod kap bi pomenila za spodnještajerske Slovence po liberalnem zagotovitvi delitev deželnega šolskega sveta, s katero bi bilo odvzeto naše šolstvo protestantovsko-svobodomiselnem nemškemu vplivu in bi dooločalo njegovo smer vrlo naše slovensko-katoliško ljudstvo.

Z dežja pod kap bi povzročila po liberalnem mnenju delitev deželnega šolskega sveta, ker bi potem predominirali v vodstvu našega slovenskega šolstva slovensko-narodni elementi in bi naše šolstvo ne bilo izročeno namilosti in nemilostnem škim zagrizencem in ne — z nemškutarijo združenim našim liberalcem.

Popolnoma pod kap bo postavilo naše ljudstvo, vse kar liberalnega leze ino grede, ker ta golazen tako izdajalsko postopa v sedanjih težkih bojih za slovensko pravdo in se najdejo med liberalci „inteligentni“, z narodnim radikalizmom se bahajoči pobje, ki v času dejstev frivolno zapuste narodni prapor in se klanjajo samo brezverskemu svobodomiselnstvu.

Z dežja pod kap, to bodi tragikomična oporoka brezvestnega liberalizma!

PODLISTEK.

Dr. Ivan Pregelj: Romantika.

(St. M.)

Pred očesom se razvije slika, nastroj na dušo se pripravlja.

strešes grom, blisk z roko loviš . . .

Stopnjevanje je prijetno, napeti smo in čakamo — da pademo kakor iz sedmih nebes na prav po kraško trdo ces o:!

v stvarstvo nebroj darov deliš . . .

Ali se tega nismo učili v ljudski šoli? V katekizmu? In z istimi besedami?

Tako kakor so te tri pesmi nekaj posebnega, nas iznenadijo druge stvari po svoji površni konceptiji in naravnost zopernem zvoku: drugi komad ciklusa „Mitte panem et spongiom et citharum“ je n. pr. klasičen vzgled za vse mogoče slabosti liričnih verzov, ne glede na to, da nam tudi vsebina ni jasna.

Smo jedli kruh od solz grenak,

ko med čebel je bil sladak . . .

Tako nagel prevrat na okusne živce ne deluje dobro.

odkar pa kruha v nas več ni,

živimo od solza soli . . .

Fej, to je gnjusno!

Brez solneč setev naj zori?

Brez olja luč naj ne vgasi?

„Nagladen“ slovniški pogrešek. Rdečilo!

Medu si v puščo bil vsejal,

peščeni zemlji vode dal . . .

Kmetu reci, da med seje, pa se ti še smejati ne bo mogel, tako neumno se mu bo to zdelo.

Slovenci na krov!

V težkih in resnih časih živimo. Povsod, kjer imamo Slovenci v ustavnem življenju kako besedo, se moramo odločno in neustrašeno boriti za najprimitivnejše naše pravice. Oholi Nemec, ki je stoletja dobro živel na naš račun, čuti, da smo se pričeli gibati in vstajati, zato nas hoče zopet potisniti k tlom, da bi mu še v naprej hlapčevali in tlačanili. Zlasti težki so boji, ki jih bijemo v državnem zboru in v štajerski deželni hiši. V obeh korporacijah se gre za krivično in nasilno nemško nadvlado. To naši sosedje dobro vedo, zato napenjajo vse sile, da bi strli naš korajžni odpor.

Najbolj aktuelen in pomemben za nas štajerske Slovence je boj v deželni hiši. Odkar obstoji ta ustavna naprava, so igrali vedno Slovenci v njej sramotno vlogo — ponižnih hlapcev. To je vzbujalo že dolgo časa sem v srečo našega ponosnega, po svobodi hrepenečega ljudstva gnjev in srd. In ko je pričela lansko leto in letošnjo zimo novoizvoljena delegacija S. K. Z. odločen in energičen boj proti nemškemu je-robstvu, ji je vsklikalo naše ljudstvo navdušeno nasproti in se je strnilo v trdno falango okrog nje.

Kakor se pa vedno najdejo koruptni in neznačajni ljudje, ki izdajo lastne brate, tako se je zgodilo tudi v tem boju za slovensko pravdo. Naši brezvestni liberalci so začeli metati našim poslancem polena pod noge. Krono svojemu intrigantskemu in podlemu rovanju so pa postavili v zadnjih dneh. Že zadnjič nas je doletela žalostna dolžnost, da smo morali označiti v ostrih besedah stališče in ponašanje takomenovane „slovenske“, liberalne učiteljske klike, danes pa moramo pred vso slovensko javnostjo razkrinkati laži-narodno liberalno kliko sploh.

Tako se nazivljajoča Narodna stranka na Štajerskem je pri vsaki priliki bahato in samozavestno poudarjala, da je ona edina braniteljica in varuhinja narodnih interesov. S pozo politikov-klativitezov so pa tolkli njeni generali ob „junaška“ prsa in naznanjali orbi et mundi, da je narodni moment alfa in omega vsega njihovega mišljenja in delovanja. Z brezprimerno predrznostjo so nam ti gospodje predbacivali

Tuintam zaslišimo v Pregljavih verzih Zupančiča, a zelo distingvirano. Toliko da izvemo, da ga je čital. Pa mu brž ni ugajal, ker sicer bi ga obviselo pač več. Latinske drobtine, ki so iz Picinellija, kazijo moderno slovenščino in dokazujejo le, da je Pregelj brskal tudi tam. Pri „Prstanu“ Jungit amant kot izpis iz Horaca celo moti splošni vtis. Vemo, da je pesem postala — za pisalnikom.

„Nova komedija“ je posedila Romantiki nekaj komadov, ki so deloma lirični, deloma epski, deloma filozofski. Celotnega obraza tega dela, ki se nam obeta, si za ves svet ne moremo predstavljati. Eno je jasno: z Dantejevo komedijo nima nikakoršnega stika, niti formalnega, niti idejnega. Človek najpoprej asocijira s „Faustom“. A Pregelj-Faust je absurdno primerjenje. Zato ne preostaja drugega, nego poirpeti, da izide . . .

S tenkim peresom sta narisani silhueti na strani 58 in 59. Nič predolgi, nič prekratki — Jenkova mera. Ali ni „Humanist in vrag“ tudi iz „Nove komedije“? Baladni ton je v nji najboljše pogojen, fabula se skopo razteza od prve besede prvega verza do zadnje pike, še-le po piki je — konec. Da ni snov prvič tako zelo Goethejeva in drugič nam Slovincem leta 1910 tako zelo španska! Za Boga, kdo se danes še ustraši vruga v žveplenem dimu, in naj si je še tak učenjak in dvomec! Sujeti „Meniha in vruga“, „Skeptikove povesti“, „Zlata“ so obrabljeni in poživiti bi jih ne mogel niti pesnik z bujnejšo domišljijo, kakor je Pregljeva. „V kresni noči“ je čedna balada, kakor je „Pesem dekletova“ lična erotomana. A kako pride v „Novo komedijo“ jugoslovanska erotika?

Reminiscenca na romantiko 18. in 19. stoletja je ponesrečena. Takrat se je sree uprlo razumu, polt

mednarodnost in nam odrekli vsako pravico, imenovati se navdušene narodnjake.

In sedaj? Ta v besedah ultra-narodna stranka je sedaj, ko je prišlo do dejstev, / z neverjetno brezstidnostjo odvrгла od sebe vse svoje narodno prepričanje in se je z vihrajočimi prapori zatekla v tabor nemško-nacionalnega frajzina. Pozabljene so vse fraze o edino zveličavni narodnosti, med staro šaro je vrženo vse sveto zatrjevanje o narodnih pravicah in kot edina točka vsega programa je ostalo poprej tolikrat zatajevano brezversko svobodomiselnstvo.

Poslušajte, kako snubi „Narodni Dnevnik“ od dne 12. t. m. naše najzagrizenejše krvne sovražnike, protestantovske in vsenemške nacionalce:

„In vendar bi se še lahko dobila na Štajerskem napredna (!) deželnozborska večina, ki bi imela smisel za duh in potrebe časa, ki bi bila zmožna izvesti narodnostni sporazum — vsaj po moravskem vzorcu — ki bi rešila najnujnejša gospodarska in socialna vprašanja. Kajti če se to ne zgodi, bodo izrabili silo in potrebo ljudstva klerikalci in „reševali“ vse te probleme po svoje, vrhu tega pa težko pritiskali vse napredne (!) elemente v deželi k tlom.“

Tedaj! Slovenski liberalci in nemški nacionalci v objemu v boju proti slovenskemu katoliškemu ljudstvu, to je vroča želja naših „slovenskih“ narodnjakov in za to snubijo nemški frajzin. In to ponujanje in vklanjanje pred demoralizirano in za delo nezmožno nemškonacionalno večino se ne godi v času, ko je naša slovenska stvar sigurna in zavarovana, ampak sedaj, ko bijemo najljutejši boj za naš narodni obstanek. Kje se še najde pošteno misleč Slovenec, ki se bo hotel družiti s takimi ljudmi? Mislimo, da nikjer. Vsakdo se mora pač z gnusom obrniti od tako propale stranke.

Vsi pa, ki nam je boj za našo narodno stvar res svet, stopimo v teh resnih dnevih možato in korajžno na krov! Združimo se vsi okrog Vseslovenske ljudske stranke, ki je edina res neomadeževana nositeljica narodne ideje. V. L. S. nam daje prostora za vse. V težkih in hudih bojih se je razvila iz ma-

racionalistu in zmaga je bila, kakor vsikdar v takih bojih — poltova. Prostost misli in čuvstev („Z Bogom za ljudstvo“ bi bilo skoro tudi njihovo geslo, ki so v katolicizmu iz ljudstvu častili pramoč vse umetnosti), je zaplapolala tako široko, da je obsenčila tudi privatno življenje vsakega posameznega. Pesnik v besedi ali življenju — to je bil romantik nasproti filostroznemu prosvetljencu.

Komu se hoče stari romantični duh upreti danes? Ali črni vojski duhov, ki vznemirja svet z razvojnimi teorijami? Te res da okujejo duha in objamejo peroti fantazije. Ali nepregledni procesiji glasnikov, ki propovedujejo evolucijo „vsega trdnega“? Ali četi roparjev, ki po noči trgajo vence z idola vernosti? Ta boj bo prevzela nova romantika, ki bo z novim, času in njegovemu značaju primernim duhom zavojevala novo vojsko.

Njej ne bo tuja nova tehnika in njen jezik se ne bo razlikoval od tega njenih nasprotnikov. Formalno bo popolnoma dosegala vzore svojih sovražnikov, ki pred vsem gojijo obliko in virtuoznost sredstev. Mrznja do najmlajših pridobitev bo izginila, započelo se bo iznova sočustvovanje z vsemi borečimi in trpečimi, ki vsako idejno gibanje čutijo najgloblje. Še-le stvar, ki se ji med izvoljenci ne bo treba sramovati svoje obleke, bo s pridom oznanjevala novo vsebino . . .

Pregelj pa ni novoromantik. Stari čas tiči v njem in k večjemu verski moment je pridobil po protiverski barvi sedanje dobe še ostrejšo obrise, nego bi pričakovali pri mladem možu. Nabozen poet izredne pristrčnosti in čutimnosti je Pregelj. In to je, s čimer se prikupi. On pozna le ljubezen, izvirajočo iz Njega, obnavljajočo se tisočkrat v sreih človeških kakor svetloba v kristalnih kapljah jutra. Sovraštva ne

lih početkov in sedaj stoji pred nami izklesana in enotna, raztezajoč se preko vseh slovenskih pokrajin. V njej je združeno vse slovensko ljudstvo tja dol do sinje Adrije brez razlike stanov in ona bo dala tudi nam v naših odločilnih bojih (krepko in mogočno oporo in zaslonbo. Sedaj, ko se borijo na Dunaju in v Gradcu res samo zastopniki V. L. S. za naše narodne svetinje, ko se edino V. L. S. resno bojuje za naš narodni obstoj, naj se je oklene (tesno in nezdržno vsak Slovenec, ker njen cilj je cilj vsakega izmed nas — Vseslovenija.

Štajerski deželni zbor.

Slovenski klub deželnega zbora se je sešel danes ob 10. uri v Mariboru k posvetovanju o pogajanjih za delamožnost deželnega zbora. Ob pol 1. uri se je prekinila seja ter se bo nadaljevala popoldne.

Nemške stranke imajo danes v Gradcu plenarne klubove seje.

Slovenski Rož in naša politika.

Pliberk, 12. okt.

Narodno delo na Koroškem se osredotočuje skoro vedno samo v Podjurski dolini. Ako so shodi, zborovanja, večje prireditve — vse se vrši v tem kraju, Rož pa je miren in spi spanje pravičnega in siromaka.

S. K. S. Z. za Koroško posebno rada razvija svoje delo v podjurskem delu slovenske Koroške. Za Podjuno je priredila socialni tečaj, pred kratkim mladeniški shod pri Sv. Hemi, in zadnji romarski vlak je bil zopet samo za podjurske udeležence.

Nehote se mora vsako vprašati, zakaj se pa s slovenskim Rožom tako po mačehovsko ravna, da pada trdnjava za trdnjavo, da se šopiri oholi tujec ter podjarmuje domačine in jih spravlja ob narodnost in vero?

Že večkrat je povzdignil kdo svoj glas ter opozarjal na to velikansko nevarnost, toda ta glas je bil glas vpajočega v puščavi!

Bodimo odkriti in priznajmo, da, ako pade Rož, šla bode tudi podjurska trdnjava. — Vsa pozornost se obrača samo na ta del slovenske Koroške. Rož pa stoji osamljen in malo jih je, ki bi se ogrevali za ta, najbolj nevaren kraj na Koroškem.

Znano je, da se v slovenskem Rožu največ pijačije in pleše. Ljudstvo je brezbrizno za višje cilje, mnogokje brezvestno in baš ne ravno preveč npravno. „Štajerc“ je v Rožu doma in je našel tukaj rodovitno polje za svoje razdirajoče-lumparijsko delo. „Štajerc“ pospešuje povsod neznačajnost in je edini vzrok vsega gorja in zla med Rožani; ta hujška ljudi proti duhovnikom in vsemu, kar je poštenega in slovenskega.

Ples je rak-rana na životu slovenskega Rožana. S plesom v zvezi pa nenravnost in ponočevanje. Kdor hoče rešiti Rož, bo moral priti pač po treznem

preudarku do zaključka, da se mora začeti boj v prvi vrsti proti tem sovražnikom.

Ni umevno, da nekateri ne uvidevajo, da izgajajo belcebuba s hudičem, ako hočejo rešiti slovenski Rož s plesi in pijačo.

Rožan mora postati značajan, ako se hoče rešiti biser slovenske koroške domovine, oni del Koroške, ki je bil zibelka narodnemu probujenju in ki je rodil prvobornitelja koroških Slovencev, nepozabnega Andreja Einspielerja!

Značajnost se pa ne kuje na plesišču in tudi ne pri polnih čašah. To naj si zapomnijo tisti, ki so slepi za zdrave opomine in si sami sebi kopljejo grob narodne smrti.

Izobraževalna in delavska društva v Rožu morajo kreniti na druga pota. Društvo bo šele tedaj izobraževalno in blažilno, plodonosno in koristno uplivalo na slovenskega Rožana, ako si bode šlo v sveto dolžnost, nastopiti z vso silo proti plesu in pijačevanju. — Društvo ne doseže svojega namena, ako priredi nekaj veselice in gledaliških iger, in pusti navrh plesati in pijačevati do poznega jutra.

Društva namen je: vzgojevati svoje člane k varčnosti in treznosti, k poštenemu življenju in lepemu vedenju in k samozatajevanju in značajnosti. V vsakem društvu bi moral biti vsaj po eden odsek; bodisi Mlad. zveza, telovadni odsek ali abstinenčni krožek itd. — To bi se smelo imenovati šele izobraževalno delo. Posebno mladino mora društvo vzgojevati, da bo postala trezna in poštena, ter bo res up boljše bodočnosti v slovenskem Rožu.

Narodno-vzgojevalno delo v slovenskem Rožu je zares težavno in bridkosti polno. Napačni nazori, gorostasni predsodki, pomanjkljivost požrtvovalnih delavnih moči, pravega vodstva in sistematičnega delovanja, neznačajnost ljudstva, docela ločena pota posameznih voditeljev, vse je pripomoglo, da je slovenski Rož dandanes še tako zaspan in da zgublja slovenski živelj vedno bolj in bolj tla, ter pripušča malomarno grudo svojih očetov tujcu in sovražniku.

Zadnji in skoro edini vzrok pa, da je postal dandanes slovenski Rož že torišče najhujšega boja za biti in ne biti slovenskega življa, je — in to smelo trdimo — v nas samih. Mi smo v zadnjih letih slabše kot mačeha skrbeli za slovenski Rož. Voditelji in delavci na narodnem polju v slovenskem Rožu samem niso zakrivali žalostnega položaja, ampak vsa naša slovenska javnost, ki je bila gluha in je še slepa za vse, kar pride iz Roža.

Tako so se sedaj vgnezdili v Rožu socialni demokrati, ki imajo pretežno večino delavstva za seboj, Borovlje in okolica ima strasne liberalce za voditelje, ki delajo po kranjskem receptu, vmes pa gospodari največji madež na slovenskem životu, neznačajni in hinavski nemci.

Koroška, in sploh slovenska politika, je puščala že od nekdanj Rožane na cedilu. Slabše ne more skrbeti mačeha za nedolžne otročice, kakor se je zgodilo s slovenskimi Rožani. Skoraj da ni slišati nobenega borilnega glasu iz središča; kjer ni zborovanj, ne shodov, nikjer ni izobraževalnega dela, nihče se ne ogreva za zapuščeno dete.

Kakor bi bilo n. pr. potrebno, razviti ravno sedaj živahno gibanje, ko je ljudstvo docela zbegano radi poloma v nemški centralni kasi. Brezvestno se hujška ljudi in slovenska stvar trpi škodo.

Tako pa je vse narodno delo brez metode in sistema, vsakemu delavcu in celi skupini manjka pot si-

za, ne neprijaznega, četudi zelo bledega. (Ovratnik njegove suknje, ki je bil navzgor zavihan in obdajal vrat, je pričal, da je nosil uniformo.

Spoznal sem, da sem bil obsojen mu plačati posteljo in zajutrek, ako mu ne odgovorim.

Pogledal sem ga radovedno. (Ali bi mi mogel kaj povedati, kar bi bilo vrednega mojega denarja, ali je bil nezmožen — nezmožen pripovedovati celo svojo zgodbo? Njegovo čelo in oči so pričale o neki inteligenci in neko gotovo tresenje ustnic je name odločno vplivalo.

„Zelo toplo“, sem rekel, „vendar ne pretoplo za naju tukaj.“

„Ne“, je dejal in še vedno gledal po vodi, „dovolj prijetno je tukaj — ravno sedaj.“

„Dobro je“, je nadaljeval čez nekoliko trenutkov, „ako ne more najti v Londonu prostor, kjer se more tako lahko počivati. Potem, ko se je pehal človek cel dan za opravi, da zadosti dolžnostim in odvrne nevarnosti, ne vem kaj bi storil, ako bi ne bilo takih mirnih kotičkov.“

Govoril je z dolgimi odmori med posameznimi stavki.

„Vi morate vedeti nekaj o težavnem delu na svetu, sicer bi vas ne bilo tukaj. Dvomim pa, da morete biti tako utrujeni in vas morejo tako noge boleti kakor mene. Pah! Včasih dvomim, ali je cela stvar vredna sveče. Najrajše bi vrgel vse skupaj proč — ime, bogastvo, vplivno mesto — in se lotil kakega skromnega poklica. Toda jaz vem, ako bi se odpovedal svojemu častihlepju — bi me celo moje življenje pekla moja vest.“

Umolknil je.

Začuden sem ga pogledal. Še nikdar nisem videl človeka, ki bi bil tako brez vsakega upanja, brez sredstev, kakor je bil ta človek poleg mene. Bil je razcapan in umazan, neobrit in nepočesan, bil je videti, kakor da bi ga pustili cel teden ležati v kaki shrambi za smeti. In on je govoril meni o težavnih naporih, velikih opravkih! Skoro bi se na ves glas

stematičnega dela na narodnem in verskem polju. In ta nedostatek dosledne in sistematične organizacije se lahko opazja povsod.

Kaj pomaga hipno razburjenje, kaj prireditve, ki za trenotek vzplamtijo v človeku, navdušenje in srčnost, ko pa ni trajnosti v delovanju, ne prave vzgojevalne metode, ki bi nam mogla in morala vzgojiti boritelje in može, ki bi, sami sebi prepuščeni, nadaljevali započeto delo.

Ne smemo se zgubljati v malenkosti in ne v meglene fantazije, tudi ne smemo napraviti našo organizacijo odvisno od posameznika ter ga obremeniti čez mero, ampak vse naše delo mora bazirati vedno na globokem temelju naših načel. Samo, kar pride iz zdravega, nepokvarjenega ljudstva, bo imelo trajno vrednost. Da bo pa ostalo to ljudstvo dobro in se bo še poplemenitilo, za to moramo vsi složno in solidarno skrbeti.

Tesna organizacija, sistematično delo in pa pametna metoda, verska in narodna vzgoja celega naroda, nam bode edino mogla ohraniti naše ljudstvo — posebno še Slovence v Korotanu.

Cim bolj zapuščen in osamljen pa je sedaj, tem bolj pričakuje Rožan pomoči, in s sreem, polnim upanja in rade, se zateka do „Slovenske Straže“. „Sl. Straža“ naj obrača vso pozornost na slovenski Rož, in po njej naj se začne zares intenzivno in plodonosno delo v narodno in versko rešitev slovenskega Roža.

Mi nismo spali, ko je prišel sovražnik, ko nam je ugrabil četi naših sinov in hčera, spali pa so drugi, in tem kličemo: Vzdrnite se, skrajna je sila!

Nekoliko socialnih odseviv.

Socialna demokracija in vera.

Glasila rudeče internacionale poskušajo zadnji čas zopet in zopet ovreči trditev, da je socialna demokracija notorična sovražnica katoliške vere. To časopisje se je postavilo na stališče, da se protiverskih izjav posameznih rudečih kolovodij ne sme smatrati za mnenje cele stranke, ampak le kot stališče osebnega prepričanja dotičnih socialnih demokratov. Zadnji čas pa se je izjavil neki general rudeče internacionale, sodrug Maurenbrecher, in potrdil, da čeravno so glede verstva posamezniki v socialni demokraciji različnega mnenja, so vendar v stranki kol taki vsi sodrugi edini v tem, da mora biti socialna demokracija nasprotnica vsake pozitivne vere. Maurenbrecher je izjavil, da bo socialna demokracija vedno nasprotnica vere, četudi vsa narava in vse stvarstvo priča, in nas že človeški razum k temu nagiba, da brez vere niti družabni red ni mogoč. To pa zato, ker sodrug, ki da kaj na vero, ni nikdar popolnoma zvest „vzvišenim“ tendencam socialne demokracije. — Tako govore glavarji rudeče internacionale.

Kako vzgaja socialna demokracija mladino?

Z veliko vnemo in navdušenjem se je ločila socialdemokratska strankina in strokovna organizacija dela, spravila mladino v svoj tabor. V Nemčiji oznanja poseben list „Die Arbeiterjugend“, v družinah in industrijskih krajih vita nova — novo življenje za

zasmejal. Ali je bil blazen, ali pa se je šalil s svojo lastno revščino.

„Ako imajo visoki cilji in visoka mesta“, sem rekel, „svoje senčne strani, svoje napore in skrbi, imajo tudi svojo nagrado. Vpliv, moč dobrodelja, pomoč onim, ki so bolj šibki in revni od nas, in dalje celo nek gotov užitek v zunanosti.“

Moji dovtipi so včasih zelo slabi. Govoril sem pod vplivom nasprotja, ki se je kazalo v njegovem govoru in njegovi zunanosti. Vendar mi je bilo žal celo ko sem že govoril.

Obrnil je svoj suhi toda mirni obraz v mene. Dejal je:

„Vedno se spozabim. Seveda, vi me ne morete razumeti.“

Meril me je za trenutek od nog do glave.

„Brez dvoma je zelo neverjetno. Vi mi ne bi verjeli, tudi ako vam povem. (Radi tega vam lahko povem. In v tolažbo mi bo, ako povem komu. Jaz imam v resnici veliko opravilo, zelo veliko opravilo. Toda ravno sedaj imam sitnosti. Resnica je — jaz izdelujem dijamante.“

„Zdi se mi“, sem rekel, „da ste v trenutku brez službe.“

„Jaz sem si tega, ker se mi ne veruje“, je dejal nepotrpežljivo; in naenkrat je odpel svojo slabo suknjo, izvlekel iz nje majhno platneno vrečico, ki je visela na vrvičci njegovega vratu. Iz nje je privlekel majhen kristal.

„Radoveden sem, ali veste, kaj je to?“

In podal mi ga je v roko.

No, pred letom dni ali tako (nekako sem vporabljal svoj prosti čas, da sem proučeval naravoslovne vede, tako da imam nekoliko površnega znanja v fiziki in rudninstvu.

Stvar, ki mi jo je podal, ni bila nepodobna nebrušenemu dijamantu bolj temne vrste, četudi mnogo prevelika, ker je bila skoro tolika, kakor konec mojega palca.

(Konec prih.)

pozna. Pred ljudstvom, ki ga zasramuje, pobesi oči, Pilatu, ki ga bo sodil, ne odgovori . . .

Tako močno prevladuje verski moment v njem, da se bojimo, da on ne bo naš posvetni poet. Ta bo moral zemljo ljubiti bolje in srce mu — (Bog obvaruj! — ne bo smelo biti umito človeških želj.

P. Kreiten se je še na zadnje dni svojega življenja z vso vnemo upiral misli nekaterih recenzentov, ki so trdili: es gäbe zwischen frommer Dichtung mit schofler Form und glänzender Formgewandtheit mit frivolem Inhalt nichts mittleres, keine wahrhaft katholische Dichtung mit moderner technischer Vollendung. (Konec.

Izdelovalci dijamantov.

(Iz angleškega. — Provel J. M.).

Opravki so me zadržali v Chauncery Lane notri do devete ure večer, in ker me je hotela nekoliko glava boleti, nisem bil razpoložen za zabavo, niti za nadaljnje delo.

Nebo, kolikor ga je bilo videti med visokimi zidovi, je kazalo, da je noč svitla in jasna, in radi tega sem se odločil stopiti doli na breg, da izpočijem svoje oči in ohladim svojo glavo, ko bom zrl na raznovrstne luči na reki.

Noč je brez dvoma najprimernejši čas za ta prostor; usmiljena tema zakriva umazano vodo, in luči te prehodne dobe, rudeče, žareče pomarančaste, plinastorumene in električno bele se nahajajo v vseh mogočih nijansah med sivo in temnoškrlatisto barvo.

Skozi oboke Waterloo Bridge zaznamuje na stotine svetlih točk lepo luke, nad njeno ograjo pa se vzdigujejo Westminsterški stolpi. Črna reka teče tiho mimo, samo poredko pljuskanje moti njeno tišino in odsev luči, ki plavajo na njeni gladini.

„Topla noč je“, je izpregovoril nek glas poleg mene.

Ozrl sem se in zagledal nekega človeka, ki je slonel preko ograje poleg mene. Bil je čednega obra-

otroke proletarcev. Ta list piše v svoji prvi številki: „Od kod je človek? Kaj bo z njim?“ Na to odgovarjajo socialni demokrati: „Krščanska šola in vzgoja otemnuje z nekimi verskimi pravljicami razum otroku.“ Ta list proklinja krščansko šolsko vzgojo: „Pravljice, dogme in molitve mnogih oblik, deloma navihane, konfuzne, nadomestujejo v starih šolah pravo naravno vedo.“

List vsklikne ob koncu res po socialdemokratsko: „In naj bi se še verjelo na očeta v nebesih? — Vrzi proč tvojo vero in začni misliti.“

V Florenci na Italijanskem se je vršil od 18. do 20. septembra t. l. shod socialdemokratske mladinske organizacije v Italiji. Na tem shodu se je sprejela resolucija, v kateri se zahteva, da je dolžnost vsakega člana te organizacije nastopiti proti militarizmu, proti dinastiji, veri in posebnim narodnostnim težnjam. Stari rudečkarji so za ta ukrep svoje „mlade“ toplo pohvalili.

Takega duha vceplja socialna demokracija mladini, ki se vlovi v njene mreže.

Nazadovanje rudečke internacionale.

Vsled medsebojnega spora v stranki je zadel glasila posameznih socialdemokratskih frakcij v Avstriji hud udarec. Več listov, ki so bljuvali ogenj in žveplo na vse, kar ni bilo v rudeči rogi, bodo moralo v kratkem prenehati.

Najhuje trpijo češki socialno-demokratski listi. Ker so se češki sodružji spuntali, odtegnjena je njihova glasila dokaj mastna podpora, s katero jim je bilo omogočeno izhajati. List „Rovnost“ je zgubil poleg tega še polovico naročnikov, „Duh časa“ bo moral prenehati, ker mu je od 6000 naročnikov ostalo zvestih le še okrog 2000.

Ker češki rudeči kolovodje sedaj ne dobijo z Dunaja več strankine plače, bodo postali še bolj hudi na nemške sodruge in tako se bo spor še bolj poostiril.

Poslanca Nemec in Wanek sta imela nedavno celo na Dunaju shod čeških dunajskih socialnih demokratov in sta dobila za njuno separatistično postopanje zaupnico.

Spor v socialni demokraciji se torej vedno bolj veča.

Napredek krščanske delavske organizacije.

Začetkom septembra 1910 je začel v Nemčiji izhajati nov krščansko-socialen delavski list, kateri dokazuje, da delavska organizacija v Nemčiji na krščanski podlagi vedno lepše napreduje. List se imenuje „Vereinigung“ in izhaja kot mesečnik krščanskih organiziranih tapetarskih pomočnikov in delavcev sorodnih strok. Tapetarji so bili del delavstva, ki v krščansko-socialni organizaciji še ni imel posebnega oddelka. List poroča, da so združeni sedaj v Nemčiji v več kot 60 mestih tapetarji s tamošnjimi lesnimi delavci. Obstoji pa tudi že med krščansko mislečimi lesnimi delavci Nemčije, Avstrije in Švice poseben strokovni kartel.

Organizacija krščansko-socialnega delavstva bi-leži povsod lepe korake naprej.

Še ena prireditev v nedeljo.

Ze v tbeh zadnjih številkah smo prinesli celo vrsto poročil o naših prireditvah zadnje nedelje, a še vedno nam dohajajo nova. Vse povsod se giblje in dela, vse se trudi sistematično in dosledno za tlobit slovenskega ljudstva, za njegov napredek in izobrazbo.

Frankolovo.

Veseliča, katero je priredilo naše Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo v nedeljo dne 9. t. m. prvičrat, in sicer v spomin na 80letnico godu Njih veličanstva presvitlega cesarja v šolskih prostorih, se je nepričakovano dobro obnesla. (Razveselili so nas tudi gostje iz sosednjih župnij, zlasti od Novecerkve in Vojnika, s svojim obiskom. Naša mladina je pokazala, da ima veselje do napredka in omike. V prvi vrsti pa gre hvala za to prireditev gospodu Iv. Brložniku, ki je tante in dekleta pridno vadil, zlasti v petju, s katerim se je slavnost začela in končala. Nezika Sibancova je iskreno pozdravila goste, ter v prav izbornem nagovoru razložila pomen veselice.

Nato sta sledili igri „Zakleta soba pri zlati goski“ ter „Kmet in fotograf“, kateri sta povzročili dosti smeha in zabave.

Anton Čretnik pa je v mladeniški budnici navduševal fante za narodni boj in omiko.

Največjo pozornost pa je povzročil nad vse izborni slavnostni govor v.č. gospoda Požarja iz Vojnika, ki je v vznesenih besedah govoril o napredku za časa življenja in vladanja našega prebлага vladarja cesarja Franca Jožefa I. za vse stanove. Omenil je tudi, kako se je v teku teh let razvila obrt in industrija, ustanovila se razna društva, posojilnice itd., kako se vijejo že skoro povsod železnice in tekajo semintje brezvpreneni vozovi, avtomobili, in pa tudi že plavajo v ožrađu čudni zrakoplovi. Nadalje je omenil, kako je tudi kmet, nekdanj služenj in tlačan, dobil samostojnost in prostost, kako je naš mili slovenski jezik prišel do veljave in pravice tudi v uradih in drugod, čeravno se ga skuša zatirati in zaničevati, toda to si zakrivimo sami, če se hočemo vdati za podlago tujčevi peti; kako je naša država dobila svojo ustavo, to je pravico, da ljudstvo iz svoje sre-

dine voli svoje zastopnike, ki se potem pri izdajanju postav potegujejo za njegove pravice in da smo si sami krivi, če bi volili slabe poslance, da bi se nam potem krivica godila vsled slabih postav, ki bi jih slabi poslanci povzročili.

Povdarjal je, kako hvaležni moramo biti našemu blagemu vladarju, ter hvaliti večnega Boga, da ga kljub premnogim bridkim skušnjam ohranja še vedno čvrstega, akoravno že sivolasega 80letnega starčka ter prositi iz dna srca, naj nam ga še ohrani in obvaruje mnogo let, nakar je vse z veliko navdušenostjo zaklical gromoviti „živio.“

Nato je zapel domači pevski zbor za sklep cesarsko pesem in še nekaj drugih narodnih, ter je bila s tem slavnost končana.

Z veliko zadovoljnostjo smo se razšli z željo, da bi nas naše Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo še večkrat razveselilo z enakimi prireditvami.

Politični pregled.

Zasedanje delegacij.

V sredo, dne 12. t. m. ob 5. uri popoldne se je sestala delegacija avstrijskega državnega zbora na prvo plenarno sejo. Navzoči so bili vsi skupni ministri in ministrski predsednik baron Bienenrth. Delegat je pozdravil starostni predsednik dvorni svetnik Chychlarz. — Potem je bil izvoljen predsednikom del. Glombinski z 48 od 49 oddanih glasov. Podpredsednikom je bil izvoljen dr. Baernreither. Nato so bili izvoljeni zapisničarji reditelji. Potem, ko so bile prečitane došle vloge, je minister za zunanje stvari, grof Aehrenthal, predložil poročilo in predloge skupne vlade, na kar so bili izvoljeni odseki, katerim so bile odkazane vladne predloge. — Po zaključku seje so se konstituirali odseki.

Ogrska delegacija je izvolila predsednikom delegacije delegata Langa, podpredsednikom grofa Augusta Zichy-ja.

Cesar je vsprejel delegacije v četrtek, dne 13. t. m. opoldne. — Predsednik Glombinski je v nagovoru naglašal, da so delegati letos posebno srečni, ker se predstavljajo ljubljenu vladarju, ustanovitelju avstrijske ustave in pospeševalju napredka v državi, ob njegovi 80letnici. Vsi narodi monarhije prosijo blagoslova za vzvišenega vladarja, ki naj ga ohrani nebo še dolgo časa. Predsednik Glombinski poudarja v svojem nagovoru, da so za nami burni in resni časi. Pripravljenost armade, doslednost zunanje politike in lojalno zbližanje zvezanih držav so znova pokazale vpliv in moč dobre armade. — Ustava v Bosni, glede katere gre vladarju prva zasluga, je zastava za ohranitev miru. Delegati so si v svesti važnosti njih naloge, in bodo skrbno presodili predloge skupne vlade ter jih ugodno rešili.

Cesar je odgovoril nato približno tako-le: Vašo izjavo jemljem z zadovoljstvom in vednost! Sprejmite moje tople zahvale! Odkar sta delegaciji zadnjič leta 1908 zborovali, so se dogodili za monarhijo važni dogodki. Razglasil sem takrat svojo suvereniteto nad Bosno in Hercegovino, in tozadevni koraki so imeli popolen uspeh. Začasna napetost evropskega položaja se je razjasnila. Naše zveze z Italijo in Nemčijo so še priskrbenjše in naše razmerje z drugimi državami je jako korektno. Vsled spremembe situacije je naše razmerje s Turčijo jako ugodno in z velikimi simpatijami sem zasledoval razvoj turške monarhije. Moja vojna uprava bo predložila delegacijam račune za nujno potrebne priprave v onih resnih časih. Ti izdatki so bili potrebni, da se je s tem večjim poudarkom garantiral mir. V istini je za nas pripravljenost naše armade v interesu monarhije in evropskega miru. — V Bosni sem uvedel ustavno življenje in prepričan sem, da bo to v dobro kulturnemu in gospodarskemu napredku dežele. Vse delegate priskrbenjše pozdravljam.

Po končanem oficijalnem nagovoru je spregovoril vladar par besedi s predsednikom Glombinskim in podpredsednikom, bivšim ministrom Baernreitherjem. — Pri sprejemu delegacij je manjkalo precej delegatov, zlasti vsi socialni demokrati.

Proračun.

Proračun, predložen delegacijam, izkazuje skupnih izdatkov in dohodkov za leto 1910: skupne čiste potrebščine znašajo 423.459.600 K, od teh odpade za ministrstvo za zunanje stvari 15.185.921 K, (več 1.519 tisoč 337 kron nasproti lanskemu letu), na vojsko odpade skupno 336.570.667 (več 11.725.522 K nasproti lanskemu letu), in sicer redna čista potrebščina 326 milijonov 497.077 K (več 14.018.662 K), izredna potrebščina 10.073.590 K (več 2.293.140 K); za vojno mornarico odpade čistih 60.912.110 K (plus 1.925.100 K), izredna potrebščina 5.844.800 K (več 1.394.250 K). Po odbitih 160.311.229 K preliminiranih od preostanka carin ostane še nepokrita kvota 262.547.671 K, od teh odpade na Avstrijo 166.980.319 K (več 4.481.321 K), na Ogrsko 95.667.352 K (več 2.564.781 K). Čista potrebščina za vojsko v Bosni in Hercegovini znaša 8 milijonov 364.350 K (več 317.350 K). Skupni stroški za Bosno in Hercegovino so proračunjeni na 74.251 tisoč 960 K. Lastni dohodki so proračunjeni na 74 milijonov, 376.407 K, potemtakem se pokazuje prebitok 124.449 K.

Rdeča knjiga.

Delegacijam je predložena rdeča knjiga, ki vsebuje 201 uradnih spisov, ki obsegajo čas od 3. okt. 1908 do 28. maja 1909 in se nanašajo na pogajanja s kabineti v stvari aneksije Bosne in Hercegovine in dogodke, ki so jej sledili.

Avstrijska mornarica.

Delegacijam je predložena zahteva vojnega ministra, da se število rekrutov za vojno mornarico poveča za leto 1911 1911 za 1160 mož. Od leta 1907 je dobivala vojna mornarica letno 4000 novincev.

Proračun vojne mornarice znaša za l. 1910 60 mil. kron, za leto 1911 pa se bo proračun zvišal za 20 do 25 milijonov kron. Poleg tega pa se zahteva še 54 milijonov kron za stroške, ki so nastali vsled bosanskih aneksijskih nemirov. Skupno bo vojna mornariška uprava zahtevala kredit 120 do 123 mil. kron za leto 1910 in 90 do 95 milijonov kron za leto 1911.

Volitve za hrvaški sabor

se bodo vršilo skoro gotovo dne 26. ali 27. oktobra. Volilni boj je zelo vroč. V največ okrajih si stoji nasproti po 6 do 6 kandidatov. O izidu se ne more veliko prerokovati.

Borba za enakopravnost.

V Dalmaciji živi skoro en milijon Hrvatov in Srbov, in samo okrog 14.000 Italijanov, a kljub temu je notranji uradni jezik vseh državnih uradov nemščina in laščina. Na pritisk deželnega zbora je vlada že pred leti obljubila, da bo uvedla v urade kot notranji jezik hrvaščino. Te obljube seveda vlada ni izpolnila, in slej ko prej se v dalmatinskih uradih še vedno šopirita nemščina in laščina. Z ozirom na to, je staval v deželnem zboru dalmatinski poslanec dr. Drinković iznova nujni predlog, v katerem se poziva vlada, naj izpolni svojo obljubo ter brez odlaganja uvede hrvaščino kot notranji uradni jezik. Radovedni smo, kaj bo ukrenila vlada na ta poziv. Najbrže bo v deželnem zboru zopet vse obljubila, nato pa pustila, kakor je že običajno pri nas, vse pri starem.

Situacija v istrskem deželnem zboru.

Hrvaško-slovenski deželnozborski poslanci istrski so izdali komunike, v katerem naznanjajo svojim volilcem in drugi javnosti, da jim je nemogoče sodelovanje v deželnem zboru, dokler se jih oficijelno ne pripozna tudi v jezikovno-narodnem pogledu. Prišlo je sicer do kompromisnih konferenc, katere so pa ostale brezvspešne, ker Italijani nočejo odnehati in nočejo pripoznati Hrvatov in Slovencev enakoveljavnim sodeželanom.

Zato je bilo sklicanje deželnega zbora za več časa izostalo, ker so slovenski poslanci ponovno izjavili, da jim ni možno sodelovati brez zagotovitve gori navedenega predpogoja v jezikovnem pogledu. V zadnjem času je delovanje kompromisne komisije popolnoma izostalo, a italijanski deželni odborniki so predložili načrte, vsebujoče razsežno delovanje in pa uporabo več milijonov kron za deželnozborsko razpravo, ne da bi sestavili v podlago redni proračun v smislu določb deželnega statuta. Slovenski poslanci stoje še vedno na svojem stališču, ki so ga uveljavili takoj meseca septembra 1909 ter ga ponavljali pozneje tolikokrat. Oni odklanjajo vsako odgovornost za sedanjí položaj v deželnem zboru, prepuščajoč narodu, da sodi, na koga pada odgovornost, dočim italijanski poslanci trdoglavno nočejo pripoznati v dež. zboru svojih 18 kolegov, ki predstavljajo večino istrskega prebivalstva, in to kljubovaje državnim temeljnim zakonom in v očitim protislovju z novim istrskim deželnozborskim volilnim redom.

Spopadi na bosansko-srbski meji.

Iz Sarajeva poročajo z dne 12. oktobra:

V bližini Bjeline je prišlo že večkrat do hudih obmejnih spopadov med Bošnjaki in Srbi. V reki Drini se nahaja neki otok. Bosanski kmetje so pretečeni teden sekali les na tem otoku. Srbski orožniki so kmete pregnali. Drug dan so bosanski kmetje prišli v spremstvu 70 avstrijskih orožnikov. Tudi srbski orožniki so prišli v večjem številu. Neki srbski nadporočnik, ki pripada avstrijsko-srbski obmejni komisiji, je pozval avstrijske orožnike, naj zapustijo otok. Pri tem je prišlo do resnega spora, tekom katerega je bil nek srbski podčastnik ustreljen. Na srbski strani so se pojavile takoj štiri stotnje vojakov. Avstrijecem je pa prišlo na pomoč takoj sedem stotnj s strojnimi puškami. Srbi so začeli z ostrimi patronami streljati v zrak. Na zadnje se je vendar posrečilo razburjenje duhove na obeh straneh v toliko pomiriti, da so odjenjali, in se ta sporna zadeva prepusti v rešitev diplomatom in obmejni komisiji.

Odkup bosanskih kmetov.

Podpredsednika bosanskega sabora Mandić in Soba sta bila dne 11. t. m. predpoldan sprejeta od cesarja v avdienci. Cesar je delovanje bosanskega sabora pohvalil. Skupni minister Burian je njima na čast priredil diner. Oba, Mandić in Soba, sta pri tej priliki povdarjala, da je fakultativni odkup kmetov za večino nesprejemljiv. Burian je njima nasproti povdarjal, da vlada nikakor ne more uvesti oblikovnega odkupa, ker se boji, da bi s tem povzročila izseljevanje mohamedancev iz Bosne. Pač pa bo vlada na drug način podpirala bosanske kmete. Mandić je v imenu Hrvatov povdarjal, da Hrvati ne namestijo za ozirom na odkupno predlogo in z ozirom na to stališče vlade v tem vprašanju delati nikakih težkoč.

Rusko-slovenska banka.

Ruski listi poročajo, da je skupina ruskih bankirjev in industrialcev sklenila ustanoviti veliko rusko-slovensko banko, ki bo imela svoj sedež v Petrogradu, svoje podružnice pa po vseh slovanskih zemljah. V prvi vrsti so projektovane podružnice v Pra-

gi. Ljubljani, Splitu, Zagrebu, Beogradu, Sofiji in Plovdivu. — Banka bo imela osnovno glavnico v znesku 22 mil. rubljev, kar odgovarja v avstrijski vrednosti 55 mil. K.

Avstrija in Rusija.

Dunajska „Zeit“ od dne 12. t. m. se peča v uvodniku z razmerjem med Avstrijo in Rusijo ter konstatira, da se na dejstvu, ker je bil odpoklican ruski poslanik z Dunaja in nadomeščen z novim, še nikakor ne more izslediti, da bi se z novim poslanikom zboljšale razmere. Dosedanji poslanik knez Urusov je bil na izrecno željo Izvolkega toliko odsoten z Dunaja, da so v zadnjem času stiki med avstrijskim zunanjim ministrstvom in ruskim poslaništvom skoraj popolnoma prenehali. Površnost tega razmerja se kaže zlasti v cesarjevem reskriptu, s katerim se odlašava kneza Urusova in v katerem se navaja, da je knez Urusov stremil za dobrimi odnosi med Rusijo in Avstrijo. To je jako hladen reskript in stoji v velikem nasprotju z onim na Izvolskega, v katerem se povdarja, da je Izvolski vedno skrbel za pravice ruskega naroda. Aehrenthal je baje v „Korrespondenzbureau“ dal brzojavko, ki je to poročala, konfiscirati, tako da v Avstriji vsebina Izvolskega dekreta sploh ni prišla na dan.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 85.789 udov, to je 275 več, kakor leta 1909. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar:

1. „Slovenske legende“.
2. „Sveta spoved“, molitvenik.
3. „Zgodovina slovenskega naroda“, I. zvezek.
4. „Drobne povesti“.
5. „Slovenske večernice“, 64. zvezek.
6. Koledar za leto 1911.

V zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda:

7. „Zgodbe sv. pisma“, 16. zvezek.
8. „Trije rodovi.“ Povest.

Z razpošiljavitvijo smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče.

Red za letošnjo razpošiljatev družbinih knjig je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Goriška nadškofija.
5. Tržaško-koprška škofija.
6. Lavantinska škofija.
7. Ljubljanska škofija.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročajo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. — Stroške, katere so imeli gospodje poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One gospode poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

Odbor.

Prihodnje leto izda Mohorjeva družba naslednje knjige:

1. „Koledar“ za leto 1912.
2. „Deseti brat.“ „Slovenskih večernic“ 65. zv. Ilustroval J. Vavpotič.
3. „Hrvat.“ Spisal Stare, uredil in izdal Fr. Neubauer.
4. „Nežnim srcem.“ Spisal Ks. Meško. Ilustroval S. Santel.
5. „Zgodbe sv. pisma“, 17. zvezek.
6. „Molitvenik za šolsko mladino.“
7. V zameno se izda knjiga „Razne povesti“, ako kdo ne želi „Zgodb sv. pisma“ 17. zvezek.

Kdor hoče dobiti vseh sedem knjig, doplača še 60 vinarjev.

Družba obljublja, da izda prej kot mogoče ljudski katekizem in zgodbe za ljudstvo. Zeleti bi bilo, da Mohorjeva družba s sodelovanjem „Slov. Straže“ izda knjigo, v kateri bi dvigala ljubezen do domovine, širila narodno zavednost ter bi zbrala v ta namen lepe vzglede iz naše slovenske in tudi druge zgodovine.

Vse gospode družbe sv. Mohorja lepo prosimo, da pri oddajanju knjig in pri pobiranju udnine pobirajo tudi male ali pri premožnejših večje prispevke za „Slovensko Stražo“. Naj bi vsi častiti gospodje poverjeniki vršili to nujno narodno delo! Mohorjani naj bodo v izkazih „Slovenske Straže“ na prvem mestu!

Raznoterosti.

Zadružna šola v Ljubljani. Pouk na tem zavodu se prične začetkom novembra. Kdor jo namerava obiskovati, naj se čim prej zglasti pri ravnateljstvu. Po sedanjih priglasih soditi, bo prosilo za vsprejem toliko slušateljev, da skoro gotovo ne bo mogoče vseh sprejeti. Zato opozarjamo zlasti naše zadruge, ki mislijo poslati na to šolo kakega mladeniča, da ga pravočasno prijavijo.

Nova določila glede spremnih listin za pakete v Rumunsko. C. kr. trgovinsko ministrstvo je naznačilo trg. in obrt. zbornici v Ljubljani, da se mora od slej vsakemu, za Rumunsko namenjenemu paketu pridejati izvirno fakturo, ki jo je pritriliti na druge sprejemne listine. Sprejemni poštni uradi morajo na car. izjave k paketom na Rumunsko napisati z ročno pisavo sprejemno številko paketa in pridejati krajevni in dnevni pečat. Primerna uredba poštinih tarifov za pakete se pridržuje.

Poslanec Pogačnik, ki je bil pri železniški nesreči pri Rottenmannu nekoliko poškodovan, leži sedaj v postelji in se ne more udeleževati deželnozbornih sej. Čuje se, da bo tožil železniško upravo za odškodnino.

Gospodinska šola na Teharjih. Novo šolsko leto se začne dne 3. novembra. Gojenke plačujejo 30 K na mesec za hrano, stanovanje in pouk. Učijo se pod vodstvom šolskih sester vsega, kar mora znati dobra gospodinja. Prošnje za sprejem se pošljejo na vodstvo šole, katero pošlje vsaki prošnji natančen prospekt na dom.

Sklepna skušnja na Gospodinski šoli na Teharjih bo dne 25. oktobra 1910 ob 11. uri dopoldne.

* S pisalnim strojem pisani spisi se ne smejo pošiljati kot tiskovine. Trgovinsko ministrstvo je dognalo, da nekatere trditve pošiljajo s pisalnim strojem pisana pisma, račune, tirjatve itd. kot tiskovine ter tako oškodujejo poštni erar. Sedaj je pa ministrstvo odredilo, da se mora s pisalnim strojem pisana pisma, ki se jih hoče odposlati kot tiskovine, oddati pri okencih na poštah ter najmanj 20 popolnoma enakih komadov.

Cesar je potrdil izvolitev č. g. Franca Zdolškega, župnika v St. Jurju ob Taboru za načelnika, in g. Mih. Jezovskega kot podnačelnika okrajnega zastopa na Vranskem. Nadalje je potrdil izvolitev g. dr. Jos. Georga za načelnika in g. Franc Ferlineca za podnačelnika okrajnega zastopa Smarje pri Jelšah.

Zapomnimo si! Liberalno učiteljstvo je proti delitvi deželnega šolskega sveta in je radi tega samo ob sebi umevno zadovoljno s statusom quo. S tem pa to učiteljstvo, ki pravi, da je slovensko, tudi odobruje vse krivice, ki jih trpimo v raznih okrajnih in pa krajnih šolskih svetih, odobruje, da nam pošiljajo posilnemške nadzornike, ki potem prakticirajo sistem renegatstva, odobruje, da se iz hlapčevskih vzrokov ponemškutari toliko učiteljev, ki potem pomagajo iznarodovati našo deo. Vse to dopušča z zadovoljstvom liberalno učiteljstvo, a mi si bomo dobro zapomnili.

Posledica nemških nasilstev pri otvoritvi Slov. doma v St. Ilju. Danes dne 14. t. m. je bil obsojen pri tukajšnji okrajni sodnji 16letni Jurij Hernet, ker je na dan otvoritve psoval mimo Südmarchhofa domov se vračajočega slovenskega trgovca / gospoda Šoštarica iz Maribora. Obsojen je bil na 12 ur zapora in mora plačati tudi oba zagovornika. Zalivalit naj se gre mladi Hernet protestantovskemu Mahnertu, če bo moral kašo pihati. Konečni vtis vse zadeve je lepa slika, ki jo mora imeti vsak o nemški „kulturi“ in „vzgoji“.

Duševne reve. Akoravno ne zaslužijo, vendar postane človeku milo pri sreč, ko vidi, kake duševne reve so naši liberalci. Sedaj, ko se ponujajo nemškim nacionalcem, žive v popolni, sugestivni odvisnosti od njihovega časopisja. Kakor znano, je prinesel ljubljanski „Slovenec“ od 10. t. m. zanimiv članek o štajerskem deželnem zboru, katerega smo že v zadnji številki posneli tudi mi. Kakor smo že takrat poročali, je zagnal graški „Tagblatt“ od 11. t. m. radi tega članka hud krik ter je iz taktičnih razlogov predbacil krščanskim socialcem zvezo s Slovenci. Dan pozneje dne 12. t. m. pa pricaplja „Narodni Dnevnik“, ki bi bil moral, ako bi zrasla vsa stvar na njegovem zelniku, in ako bi kaj vedel pisati že v torek, 11. t. m., in napada naše poslance — risum teneatis amici! — radi zveze s krščanskimi socialci. To so politiki — kaj?

Kozli. Ni lepa beseda, ki smo jo napisali, in manj, ko se jo rabi v javnosti, lepše je. Če pa človek le nekoliko zasleduje liberalno politiko, mu nehote uide, ker najmarkantneje označuje vse početje liberalnih voditeljev. V februarju so bili liberalci vsi navdušeni za slovensko obstrukcijo. Pisali so, da gre za „načelen boj“, „da moramo vstrajati“, „da trpimo neznosne krivice“ itd. Sedaj pa piše „Narodni Dnevnik“ od 12. t. m.:

„Dasi nemškim klerikalcem ni nič manj pri srcu sv. vera in dosega klerikalnega režima v deželi, pa vendar niso šli obstruirati, temveč so poslali v boj svoje slovenske klerikalne hlapec. Ti so šli in mirno naloženo nalogo izvršili, ne da bi niti najmanj mislili na posledice.“

In ti liberalni — oprostite — kozli, ki sedaj tako neumno pišejo, ki se pa imajo za najbolj brihtne butice (to bo pravi izraz) pod božjim solncem, so sami z veseljem pomagali obstruirati, in so bili seveda najžernejši „klerikalni hlapec“.

Značilen odsev nemške „omike“. „Marburger Zeitung“ in drugi taki zakotni listi kaj radi slikajo nas Slovence kot surovine in divjake. V eksemplu, kje naj iščemo najskrajnejšo neolikanost, naj služi sledeča dogodbica. Nekega večera sta prišla znana mariborska velika Nemača dr. Drasch in dr. Urbacek jun. ob 12. uri v gostilno „Altdeutsche Weinstube“. Tam sta se obnašala nasproti natakariji gospodični Reziki Gorjanc, ki je poštono dekle, bolj kot nedostojno, ter sta z njo grdo ravnala. Državno pravdnistvo je uvedlo proti njima preiskavo radi poskušnega posilstva in sta bila obtožena radi prestopka proti javni pravosti. Gorjanc ju je tudi tožila radi de-

janskega razžaljenja časti. Včeraj, dne 13. t. m. sta stala „fina“ nemška inteligenta pred sodiščem. Obtožbe državnega pravdnistva sta bila oproščena, ker po mnenju sodnikov ni bil dan značaj javnosti, ko ni bilo nikogar zraven, obsojena sta bila pa radi žaljenja časti, in sicer dr. Drasch na 80 K, dr. Urbacek pa na 50 K, ter nosita tudi stroške. Upamo, da bo že zadostovalo, da se jima pohladi vroča kri „Marburgerca“ pa bo seveda še nadalje pisala o slovenskih divjakih.

Prekupec z dekleti aretiran. Na kolodvoru v Poljčanah so dne 12. t. m. aretirali nekega židovskega trgovca z dekleti imenom Henzelman. Aretacija se je izvršila ravno v trenutku, ko se je mislil odpeljati s svojimi žrtvami. Nabranih je imel že 12 deklet. Pri sebi je imel mnogo avstrijskega in raznega tujega denarja.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nemške surovine. V torek dne 11. t. m. je nahrulila pijana tolpa v Melju / domu / se / vračajočega Slovence z „windisches Schwein“, „windischer Gauer“ itd. Pripomnimo, da je bil to takozvani evet naših „purgarjev“. Ko se je isti gospod vračal v sredo zvečer po Tegetthoffovem drevoredu domu, se pripelje tik za njim pijan nemškufar na kolesu brez luči, ter zahteva, da se mu izogne. Ko Slovenec tega ni storil, pozove vozečega v bližini gostilne „Zur Traube“ stoječi nemškufar: „Fahr das windische Schwein nieder!“ Seveda, o policiji ni bilo ne duha ne sluha — in to obakrat ob polu enajstih zvečer. — Ali živimo v Avstriji ali v Kalabriji?

Mariborska kmetijska podružnica je zborovala v nedeljo dne 9. t. m. Zborovanju je predsedoval dr. Tausch. Girstmayr je ostro prijemal mariborski občinski svet, ker je isti izjavil, da le tedaj sprejme od podružnice zasnovano ustanovo za male posestnike po 2000 K v svojo oskrb, če ne bo imel magistrat vsled tega nobenih stroškov. So res lepi prijatelji kmeta, ti mariborski „purgarji“!

Iz Maribora. Mesto češke drame „Zetev“ se uprizori v tukajšnjem slovenskem gledališču dne 16. t. m. Vošnjakova peterodejanka „Lepa Vida“. S tem je ustrezno tudi mnogim, ki žele videti na slovenskem odru slovenska dela naših pisateljev. Po francoski burki, s katero se je otvorila letošnja sezona, sledi naše, domače delo, slovenska drama. — Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Delo pri novem dravskem mostu leze silno počasi naprej. Ta počasnost zasluži, da se ji prizna svetovni rekord. Tle dni so začeli podirati zopet neke hiše v Drayski ulici. Pri podiranju hiše štey. 1 dne 11. t. m. se je zlomila cev plinove razsvetljave. Plin je napolnil stanovanje trgovca Heumayerja, kar pa ni nihče takoj opazil. Po noči, 12. t. m. pa se je vsled vdihavanja plina onesvestila trgovčeva žena, Alojzija Heumayer, in tudi hišina Antonija Filaj je padla v omedlevedo.

Celjske novice.

Izobr. društvo v Celju. V nedeljo, dne 23. okt. popoldne ob 3. uri bo predaval g. učitelj Levstik o čebelarstvu v vrtni dvorani „Pri belem volu“ v Celju. Po predavanju bo igra „Čebelarjev god“.

Vsled neprevidnosti izgubil oko. Na posestvu mesarja Grenka v celjski okolici so dne 16. t. m. delavci spravljali z voza novo apno za gašenje. Pri tem delu so bili delavci tako neprevidni, da je brizgnilo apno delavcu Jerneju Černjaku v obraz in ga močno ožgalo. Nesrečnej bo izgubil najbrž tudi levo oko.

Celje. Na 6 mesecev je bil obsojen dne 12. t. m. pred senatom celjskega okrožnega sodišča Fr. Stergar, ker je pri nekem tepežu v Koritnem pri Ptujju z nožem zabodel Janeza Planinca trikrat v vrat. — Mlinar Mihael Lanišek pa je dobil 5 mesecev težke ječe, ker je zabodel Janeza Stiglic z nožem med rebra.

Napad. Delavec Anton Dimec je šel v ponedeljek zvečer dne 10. t. m. iz Celja domov v Ostrožno. Srečal je tri fante, katere je pozdravil z „lahko noč“. Brez povoda so ga ti trije napadli in eden ga je z nožem zabodel v desno nogo. Dimeca, ki je zelo izkraval, so prepeljali v njegovo stanovanje. Orožništvo zasleduje napadalec.

Ptujske novice.

Ptujski „teater“ bo vodil v letošnji sezoni ravnatelj mariborskega nemškega gledališča, Fischer. V to svrhu se mu prepuste brezplačno vsi potrebni prostori, razsvetljava in kurjava. Mestna uprava preskrbi celo za plakatiranje na svoje stroške. Pa naj kdo reče, da ptujska mestna uprava nima dosti denarja!

Semanji prostor v Ptujju bodo preuredili. Tako je zahteval Hutter v zadnji seji ptujskega občinskega sveta.

Ptujski mestni očetje so v seji občinskega sveta dne 12. t. m. sklenili pozvati vladu, da odločno nastopi proti nameri Hrvatov, ki hočejo v bližini Varaždina napraviti elektrarno. Neodpustno se zdi ptujskim mestnim očetom, da bi uporabili Hrvatje za svoje elektrarno vodo iz Drave, ki teče mimo „nemškega“ Ptujja. Pa res modro, da je kaj!

Kam gre denar slovenskih davkoplačevalcev? „Stajerc“ piše, koliko škode ima ptujski okraj vsled obstrukcije. Tega pa ne pove nikdar, če se bode od strani dežele tudi vstavil denar za nemške namene.

Slovenski kmetje bodo gotovo slovenskim poslancem hvaležni, če zabranijo plačevanje deželnega odbora za razne namene, ki našemu ljudstvu nič ne hasnijo, temveč le škodujejo. Kmetje, povejte, kaj imate vi od ptujske gimnazije, v katero še svojih otrok ne morete pošiljati. Obiskujejo jo le Nemci iz nemških krajev. Dežela plačuje pa za ta zavod na leto 51.595 kron. Ker je obstrukcija, naj le vstavijo to plačilo, nam je prav. Za ptujski Studentenheim daje dežela na leto 4000 K, za celjski in mariborski Studentenheim po 4000 K, za Mädchenheim v Ptuj 2000 K, za Südmarko 400 K, za Schulverein 400 K, za nemške dijake na ptujski in celjski gimnaziji 3600 K, za nemško žensko učiteljsko v Mariboru 28.000 K; ali imamo kmetje od tega kakšnega dobička? Slovenski poslanci si bodo dobili velikanske zaslugе, če so dosegli z obstrukcijo, da bi se ustavila ta plačila. — Kmetje, pa še za druge reči mečejo Orniš in njegovi pristaši deželni denar. Za drsališče v Gradcu, kjer se zabavajo mestjani in drsajo, gre vsako leto okoli 8000 K; za gledališče v Gradcu se plača vsako leto 25.000 K. Ali bi ne bila velika zasluga poslancev S. K. Z., če so dosegli z obstrukcijo, da se ne splačuje v take namene z deželnimi davki? Radovedni smo, kaj poreče „Štajerc“ k temu. Če ima res tako rad kmete, bode vendar on tudi rotli Orniš in njegove prijatelje iz nemške večine, da ne bodo razmetavali na ta način deželnega denarja.

Ptuj. Umrli je dne 10. okt. Peter Ivič, felvel pionijskega bataljona št. 15, star še le 30 let. Bil je blag krščanski mož. N. v m. p.

Trboveljske novice.

Društvo Jugoslovanske strokovne zveze ima tokrat svoje mesečno zborovanje prihodnjo nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri v društvenem domu; predavati pride g. dr. Anton Švab iz Celja. Ker bo razpravljalo predavanje o raznih boleznih in zdravilstvu sploh, so vabljeni tudi nedruštveni in ženske, ker bo predavanje za vsakega zelo poučljivo. — Pridite tedaj vsi v mnogobrojnem številu!

Po Hrastniku vozi slednji večer neki trboveljski avtomobilist menda samoza kratek čas. Ker so ceste ozke z mnogimi ovinki, bi bilo pač na mestu, da se ta gonja prepove, kajti zvečer si že noben domačin ne upa z vozom na postajo, ker se konji plašijo. Pred par dnevi je le malo manjkalo, da se ni prigojila nad šolo velika nesreča, ko so prileteli v ovinku na kup avtomobil ter dve kočiji. Orožništvo bi storilo domačinom veliko uslugo, če doseže prepoved te vožnje vsaj ponoči.

Pomanjkanje delavcev. Pri tukajšnjem rudniku se potrebuje mnogo delavcev. Mladi in zdravi fantje dobijo stalno službo, ker se je rudnik zelo povečal.

Vžigalice obmejnih Slovencev se dobijo sedaj že v prodajalni g. Mola v Trbovljah, in v tobakarni gospe Antonije Trev na Vodi. Poskrbeli bomo tudi, da se naročijo gostilničarji na „Stražo“; tam kjer bo naš list, tje bomo tudi zahajali.

Bratovska skladišnica. Drugi mesec imamo tukaj pri rudniku volitev v bratovsko skladišnico. Rdečkarji že prav pridno glave vkup stiskajo, ker bi radi še nadalje gospodarili, pa trezno misleče delavstvo si misli drugače.

Razmere v bolnišnici. Pred dvema mesecema si je zlomil tukajšnji paznik Jožef Laznik nogo. Prenesli so ga v rudniško bolnišnico. Zdravnik dr. Herzog je konstatiral, da noga ni zlomljena, ampak izvinjena. Ukazal je strežniku, naj mu devajo samo mrzle obkladke, in drugega nič. Ko je ležal siromak že čez štiri tedne v bolnišnici, odpeljal se je dr. Herzog na dopust, in prevzel je celo bolnišnico tukajšnji zdravnik dr. Berdach. Ta je hitro spoznal, da ima Laznik nogo zlomljeno. Svetoval je, naj se pošlje bolnika takoj v ljubljansko bolnišnico, sicer ne prevzame nobene odgovornosti. Poslali so drugi dan bolnika res v Ljubljano. Tam so mu morali nogo, katera ni bila prav naravnana in tako zaraščena, zopet prelomiti, da so mu vsaj nekoliko naravnali. Človek si lahko misli, kake razmere so potem v naši bolnišnici. Vodilni možje bratovske skladišnice se brigajo pač premalo za tukajšnjo bolnišnico. To so namreč tisti možje, rdeče barve, kateri so z zdravnikom v čudni zvezi. — Upamo, da se bo delavstvo vendar izpametovalo.

Drugi kraji.

St. Ilj v Slov. goricah. Prihodnjo nedeljo dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne imajo naši privandri in novopečeni protestanti pri Hemplu svojo lutrovsko službo božjo.

Sv. Lenart v Slov. gor. (Olika naših tržanov.) Grüßen ist Höflichkeit, danken ist Pflicht! Tega pravila uljudnosti naši posilnemski tržani ne poznajo. Če katerega srečaš in ga iz uljudnosti pozdraviš, odzdravi ti bo, če si zanj, drugače se niti ne namrdne, ja, pokaže ti celo hrbet. Pride ti on nasproti s kako tebi znano osebo in ti isto pozdraviš, odzdravi ti bi morala po vsakemu znanemu pravilu oba, toda tudi tega ne vejo. Ako kdo gleš kak „Anstandsbuch“, ali pa „Die einfachsten Regeln der Höflichkeit“, ali kaj sličnega, naj pošlje po eden komad na nekatere tukajšnje naslove. Želeli bi bilo, da bi se ti vsak hlapec in se za vsakega „šika.“

Sv. Lenart v Slov. goricah. Zapisovanje v šulgospodje kmalu pričeli fiste olike, ki jo ima danes že ferajnsko šolo se vrši začetka novembra vsako nedeljo. To pa iz namena, da bi se zamoglo čim več starišev vnoviti, ki bi dali svojo deco v to mučilnico.

Letos so postali stariši, ki so dali lansko leto zapisati svoje deco v to šolo, že bolj trezno-misleči. Ko bi se le vsi zaslepljeni enkrat spametovali, bila bi šulferajnska šola prazna.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici je priredila v nedeljo dne 26. avgusta 1910 dvoje podučnih zborovanj, pri katerih je prav stvarno predaval gospod Zidanšek, učitelj na kmetijski šoli pri St. Juriju ob južni železnici. Po rani maši je bilo zborovanje pri Kapeli, popoldne v Ivajncih. Udeležba je bila zadovoljiva; želeli je le, da se strokovne organizacije /oprime vsak posestnik brez razlike. Na teh zborovanjih se je tudi sprejel sklep podružničnega odbora, ki ga je sprožil načelnik gospod Breznik, namreč da se vinogradnikom, ki imajo brezobresna posojila, rok za vplačilo za 5 let podaljša, kakor tudi da se davek, /oziroma posojilo črta. Prosimo tem potom vse kmetijske podružnice in občine, da potom poslancev vložijo na vlado /ožadevne zahteve.

Tatvine. Posestniku Jerneju Stranjšku v Ljutomeri okolici je bila ukradena hranilna knjižica v vrednosti 800 K, ena boljša suknja, klobuk in več drugih reči. Tatvine so osumljeni cigani in mažarski potepuhi, ki zadnji čas pogosto nadlegujejo ljudi po naših krajih. — Kočijažu na graščini Plona pri Gotovljah, Stefanu Korenu, je ukradel neznani uzmovci zeleno livrejo, obstoječo iz hlače, telovnika in dvojnih boljših škornjev.

St. Vid pri Grobelnem. Dne 11. t. m. proti poldeveti uri zvečer je začelo goriti gospodarsko poslopje Čebularja, p. d. Ciglar, posestnika na Grobelnem. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti otrok. Ti so namreč vzeli s seboj v škedenj petrolejko, ki se je pa prevrnila in poslopje, ki je bilo polno sena in slame, je bilo kmalu vse v ognju. Živino so rešili. Ako bi ne bilo vreme mirno, bi bila pogorela cela vas, ker so hile oddaljene komaj par korakov druga od druge in krite vse s slamo. Obračamo se do dobrosrčnih ljudi, da bi se usmili ubogega kmeta ter mu po svojih močeh pomagali.

Zreče. Tu se bo v nedeljo, dne 16. oktobra vršilo gospodarsko zborovanje v prostorih g. Kračuna. Dnevni red: Skupna prodaja živine in pospeševanje živinoreje. Govori gosp. državni in deželni poslanec Pišek.

Ljutomer. V nedeljo, dne 16. t. m. boče v dvorani g. Kukovca zabavni večer. Vspored je sledeči: 1. Nagovor. 2. Deklamacija. 3. Igra: „Tri sestre“. Začne se točno ob 7. uri zvečer. — K prav obilni udeležbi vabi odbor Bralnega društva.

Denar zna delati. Andrej Turinški s Hrvaškega, trgovec s prašiči, je bil že 27 let zaprt in izgnan iz Avstrije, je prišel pred kratkim časom v Voduče na Spodnjem Štajerskem ter pravil posestniku Jožetu Pungerčku, da zna delati denar. V to svrhu mu je izvalil 215 kron, katere je potreboval za nakup materiala, katerega potrebuje za izdelovanje denarja. Lahkoverni Pungerček si je izposodil v to svrhu pri sosedu 215 kron. Oba sta se peljala v Celje, kjer je kupil Turinški navadno tinto in barve. Ko sta se vrnila v Voduče, da dal Turinški barve v vodo, da se raztope. Nato je izginil. Ko je prišel v okolico Sv. Jurja ob juž. žel., se je nazival Andrej Turnšek iz Slivnice. Vseeno so ga pa spoznali ter oddali okrog nemu sodišču v Celju.

Zalostno. V Ritoznoju blizu Šmarja pri Jelšah je posestnik Baštev, po domače Drežman, zaklal posestnika Zidarja obolelo telico ter jo raztelesil. Dasi ni Baštev prav nič od tega mesa zavžil, je vendar že naslednji dan oboel. Napravljale so se mu na pollehtnici gnojne otekline. Baštevcu je bilo vsak dan hujše. Čez pet dni je poslal po zdravnika, ki je takoj spoznal, da je zastrupljen po vraničnem prisadu. Svetoval mu je, naj se pelje takoj v najbližnjo bolnišnico, kjer ga bodo operirali, če ni že prepozno. Šele drugo jutro se je odpeljal Baštev v celjsko bolnišnico, kjer so mu pa rekli zdravniki, da je že prepozno, da je vsaka pomoč izključena. In z nevarno nalezljivo boleznijo okuženega Baštevca so pustili celjski zdravniki iz bolnišnice domov. V soboto, dne 8. t. m. je nesrečni Baštev izdihnil, zapustivši vdovo s sedmimi otroci.

Teharje. Svoji k svojim. Večkrat tako slišimo in beremo. Posebno v krajih kot je naš, kjer nas obdajajo nemški in nemškutarski tujei, ki bi si tudi radi s slovenskim denarjem zakrpali svoje prazne žepe. Naše ljudstvo to tudi upošteva, vsaj deloma, in gre res k narodnim trgovcem. A od teh se zahteva več stvari, med tem tudi to, da so res narodni, in da vsaj upoštevajo vero in druga čustva našega naroda. A preteklo nedeljo, dne 9. t. m. si je nek celjski trgovec, ki tudi trka na narodne žepe, predrznil grdo žaliti versko čustvo tukajšnjih prebivalcev. Med popoldansko službo božjo, ki je bila združena z javnim obhodom okrog cerkve, je bral v v bližini cerkve ležečem vinogradu, in njegovi delavci so mimo cerkve nosili polne brente in tako naravnost izzivali nevoljo ljudstva. Kaj takega bi si niti trgovci, ki niso ne Slovenci, ne zvesti katoličani, ne upali storiti iz dovolj umljivih razlogov. In ni čuda, da ljudstvo, nevoljno na take Slovence, pri agitaciji kaže na nje, rekoč: Taki-le so, in rajši potegne s sovražniki slovenskega imena. upamo, da se je to prvič in zadnjič zgodilo.

Konjice. Kljub temu, da je naš okraj po ogromni večini, rekel bi, skoraj izključno katoliški, sega vendar predrznost losvonromovcev in pripadnikov Lutrove vere tako daleč, da se je vršila v nedeljo, dne 9. t. m. v prostorih okrajnega zastopa protestantovska služba božja, ali pravzaprav agitacija za raz-

širjenje losvonromske ideje. Skandal je, da je dovolil konjiški okrajni odbor prostore, za katere plačuje najemnino s svojim davčnim denarjem vse katoliško slovensko ljudstvo celega konjiškega okraja. Kaj bi neki rekel okrajni odbor, če bi kako katoliško ali celo slovensko narodno društvo prosilo za prepustitev prostorov okrajnega zastopa. Tako se ravna z nami, a kljub temu še mnogi naši možje ob času volitev ne izprevidijo, v kateri stranki se nahajajo prijatelji našega ljudstva.

Rennerjev zrakoplov.

Iz Gradca nam piše naš poročevalec: Veliko se je govorilo in pisalo po nemškem časopisu o Rennerjevem zrakoplovu, da bo ob času „Herbstmesse“ prirejal polete. Toda „Herbstmesse“ je minula, Renner pa še ni napravil nobenega poleta. Mnogo radovednejšev je prišlo samo zavoljo tega v Gradec, ter so se več dni mudili tukaj, da bi videli polete.

Renner je namreč imel že parkrat zrakoplov na prostem, da bi se bil z njim vzdignil v zrak; toda komisija, ki je bila vsakokrat navzoča, je to preprečila, ker je konstatirala, da je nevarnost, ker je ta zrakoplov pretežak in so motorji prešihki, in posebno eden motor ne funkcionira. Treba je torej zrakoplov v marsičem še izboljšati in preurediti.

Poleti so se zato odložili, ker bo delo trajalo najbrž še kakih 14 dni, predno se bodo lahko vršili zanesljivi poleti.

Primorsko.

Prebivalstvo Trsta. Statistični urad tržaškega magistrata /izkazuje, da ima Trst 223.521 prebivalcev. Dne 31. septembra 1900 je imel Trst 178.127 prebivalcev. V torej še ne celo desetih letih je naraslo prebivalstvo Trsta za 45.394 duš. Na vsak način velikanski napredek.

Samoumor pravoslavnega škofa. Iz Zadra poročajo: Pravoslavni škof Jovič v Kotorju, katerega resignacijo na škofovsko mesto so pred nedavnim časom sprejeli, se je ustrelil. Vzrok samoumora so bile slabe finančne razmere.

Narodno gospodarstvo.

Zveplanje mošta. Kakor lansko leto, opaža se tudi letos tupatam, da grozdje močno gnije. Gnilo grozdje povzroča pa v vinu pogostoma porujavenje. To smo videli v obili meri osobito lansko leto. Pri tem se spojijo razne humezne tvarine, ko pride vino z zrakom v dotiko z zračnim kislecem /in vino spremeni barvo in včasih tudi okus. Takega vina se ne more prodajati, pa tudi za domačo rabo ni posebno prijetno.

Najboljše sredstvo proti porujavenju vina je zveplena sokislina, to je oni dim, ki se razvija, ko zveplo gori. Ta zveplena sokislina /se polagoma v moštu, oziroma vinu, popočinoma spremeni in ni potem človeškemu zdravju prav nič škodljiva, marveč nareja dostikrat vino celo mnogo bolj aromatično. Navadno se spoji v vinu z alkoholom v razne etre, ki imajo jako prijeten duh.

Skušnje zadnjih let so pokazale, da je najboljša zveplati že mošt, predno je vrel. S takim zveplanjem dosežemo, da se vrenje nekoliko zaustavi in da se nesnaga in razne tvarine v moštu deloma vsedejo na dno posode. Dobro je, če tako nekoliko včisti mošt še pred vrenjem pretočimo in ga s tem ločimo od nesnage, obenem pa spravimo na zrak, kjer izgubi del zveplene sokislina /in se potem vrenje v drugem sodu bolj hitro izvrši. Vendar je tudi zveplanje brez pretakanja priporočljivo, osobito pa v letinah, ko grozdje močno gnije.

Za zveplanje /se priporoča vzeti 5–8 gramov zvepla na 1 hektoliter mošta. Zveplo se zažge v posebnih kadilnicah, ki vodijo dim v sod.

Kedar zveplamo mošt, skrbeti nam je v kleti za primerno toploto. Če je klet mrzla, bi se lahko dogodilo, da bi vrenje sploh popolnoma z zveplanjem preprečili in tak mošt bi ostal slahek. Kdor ima torej mrzlo klet, ta naj jo segreje, bodisi s tem, da postavi v klet peč, ali pa s tem, da odpira v nji okna samo ob lepem vremenu. Tudi mošt se priporoča segreti, kar dosežemo najlažje s tem, da tržemo ob lepem, gorkem vremenu, ali pa s tem, da segrejemo del mošta v kotlu na 40 stop. O ter ga potem ostalemu primešamo. Vselej moramo skrbeti, da povre mošt že v jeseni popolnoma, ker bi spomladansko vrenje vino zmotilo /in pri nemarnem kletarstvu /lahko tudi pokvarilo.

Tudi pri prvem pretakanju /se priporoča vino nekoliko zakaditi z zveplanim dimom, kar zabranjuje ne samo gornje porujavenje vina, marveč zamori pogostoma tudi kafi raznih bolezni v vinu.

Cene hmelju so se po poročilih /hmeljarskega društva v Zalcu zopet zvišale od 4 do 6 kron. Začetku tega tedna so se kupci vsled visokih cen branili sklepati večje kupčije. Cene so bile dne 10. okt. na hmeljskem trgu v Zalcu sledeče: /slabejši hmelj 116 do 120 K, srednji 120 do 130 K, srednje dober 130 do 140 K, prima 140 do 150 K, najboljši 150 do 160 K 50 kg. Tudi producenti na deželi so zvišali cene in se plačuje navadno na kmetih od 130 do 140 K. Večinoma je že ves hmelj prodan /in tisti, ki ga še

imajo v zalogi, ga držijo, ker upajo na zvišanje cen. Pod 130 K se na deželi sploh ne dobi hmelja.

Cene živini se še na dunajskem trgu zvišale dne 10. t. m. za 2 do 6 K.

Ako raztresiš po travniku lesni pepel, prikaže se vse polno detelje. Ugibal bo morda marsikateri, češ, kako je to mogoče, saj vendar sem potrosil le pepel, nisem pa sejal detelnega semena. Če natančno preiščeš travno rušo, opaziš na njej skoraj povsod vse polno mladih detelnih rastlinic, katere so zaostale v razvoju, ker niso našle v zemlji za razvoj potrebnih snovi, kakor kalija, fosforove kisline in včasih tudi apna. Ker pa se nahajajo te snovi v lesnem pepelu, zato se te rastlinice čvrsto razrastejo, kakor hitro potrosiš travnik s pepelom.

Zadružništvo med ogrskimi Slovaki.

Mažarsko časopisje se je vrglo nedavno z vso besnostjo na slovaške denarne zavode. Edini „Budapesti Naplo“ si je dobil resnično sliko položaja. Njegov mažarski zaupnik mu je poročal, da obžaluje, da mažarski zavodi ne morejo tekmovali s slovaškimi. Slednji da posedajo denar mnogo cenejše, ne odirajo ljudstva, ampak mu pridno pomagajo. Izplačujejo redno 4–5% dividende, ostalo pa žrtvujejo kulturno-narodnim smotrom. Mažarski zavodi pa dajejo 15 do 20 odstotkov dividende, drago izposejajo in krađejo ljudstvu pod plaščem domoljubja.

Organizacija 60 slovaških denarnih zavodov bo imela velik pomen. A Slovaki ne smejo pozabiti, da imajo njihovi sotrpini Rumuni danes že 140 denarnih zavodov, ki jako dobro uspevajo in so za Rumune v resnici srečnosni. Sicer se tudi med Slovaki v največjem času popravljajo grehi preteklosti in se ustanavljajo prav pridno novi denarni zavodi. Največje podjetje, kmečka hranilnica v Nitri, pomeni velik vpad slovaške misli v staroslavno Nitro, ki je bila že nedavno še popolnoma na milost in nemilost prodana Mažaronom. Za ljudi, ki trdijo, da je nujno potrebna — politika nepolitična, gospodarsko in kulturno jačanje, je zgodovina gospodarske emancipacije Slovakov v zadnjih letih najlepše zadoščenje.

Narodno-obrambno delo.

Ljutomerski „Nemci“ so spravili za Roseggerjev fond pri svojem pevskem večeru skupaj celih 25 kron. Kdo se ne bi divil veliki narodni požrtvovalnosti ljutomerskega „nemstva“?

Iz nasprotnega tabora. Sulferrajnska podružnica za Leitersberg-Krčovina ima v soboto, dne 15. t. m. v dvorani hotela „Meran“ v Mariboru veselico v korist sulferrajnu. — Nemška obrambna društva so izdala posebno knjižico z naslovom: „Trost- und Trutzbüchlein der Deutschen Österreichs“. V knjižici se opisujejo boji (!) Nemcev s Slovani ob jezikovnih mejah. — Sulferrajn je povisil prispevek za otroški vrtec v Hrastniku in je sklenil, povečati šolo v Velenju v 2razrednico. — Sulferrajn sporoča v listih, da se je dalo letos mnogo več otrok vpisati v obmejnih sulferrajnskih šolah kot lanske leto. — Za sulferrajn so darovali: Slov. Bistrica 15 K 16 vin., St. Ilj 5 K.

Schulverein v Ceršaku. Držna nakana Schulvereinov, osnovati v Ceršaku v župniji St. Ilja svojo mučilnico, je vzbudila pri ljudstvu splošno vznemirjenje. Občinski odbor se je obrnil že na oblasti, da se naj storijo potrebni koraki, da sulferrajnski agitatorji ne bodo več razburjali naše ljudstvo. „Marburgerer“ od 13. oktobra v dolgem članku drzno napada naše može v Ceršaku. Člankar si je dovolil mnogo nesramnih laži. On trdi, da se od slovenske strani hujša, da se bo tistemu posestniku, ki je dal svojo hišo v najem sulferrajnu, zažgala hiša, da se bodo pobila okna nasprotnikom, da se hujša fante v Schmidovi gostilni v Selnici proti Nemcem itd. Seveda je vse le nesramna laž in le izbruh onemogle jeze sulferrajnskih agitatorjev. Ubogi poročevalec „Marburgerer“ je tudi zamenjal poslanca dr. Verstovška z Robičem. — Napad na naše može v tem zakotnem lističu bo rodil med našim ljudstvom v Ceršaku in Selnici še večji odpor proti tistim, ki s to nepotrebno šolo sejejo nemir in prepir.

V bližini Borovlj na Koroškem se prodaja iz proste roke dobrodoča in sloveča gostilna z lepim posestvom vred za okroglo 20.000 K (poštenemu slovenskemu kupcu). K gostilni še pripada drugo manjše posestvo s hišo in lepim gozdom. Ker mora dosejani posestnik Slovenec iz osebnih razlogov celo posestvo z gostilno vred prodati in se je bati, da pride, če se nobeden Slovenec ne oglasi, to važno posestvo v roke Súdmarki, se vabijo podjetni Slovenci k nakupu te gostilne. Podjeten Slovenec bi si lahko z malo svoto denarja ustvaril lepo domačijo in cvetočo obrt, poleg tega pa bi utrdil s tem tudi velevažno slovensko postojanko. Naslov pove upravnistvo „Straža“ v Mariboru.

Mnogo zakladov bi se lahko dvignilo iz knjig, ki leže zaprašene po raznih zabojih in shrambah naših rodoljubov. Obmejna slovenska društva in posamezni buditelji obmejnih Slovencev pošiljajo dan za dnevom na S. K. S. Z. prošnje za knjige. Zveza pa ne more vsem prošnjam ustreči kakor bi rada, ker knjižna zaloga ni tako obsejna, da bi zadostila vsem najnujnejšim potrebam. Kdor izmed naših rodoljubov ima tedaj kaj slovenskih knjig odveč, naj jih pošlje S. K. S. Z. v Mariboru, da jih bo potem porazdelila med obmejne Slovence, ki tako radi segajo po dobrem čitju. Naj črpa naše vrlo ljudstvo iz njih po-

trebne nauke, naj si bistri duha in krepi voljo, ter navdušuje za naše narodne svetinje.

Slovenski trgovci! V nekem lepem kraju ob deželni cesti v bližini župne cerkve je na prodaj hiša z dobrodočo trgovino. Ker se je bati, da pride hiša v roke nemčurju ali kakemu drugemu našemu nasprotniku, se slovenski trgovci opozarjajo na ugoden kup. Cena 6–7000 K. Več se izve pri „Slov. Straži“ v Ljubljani.

Stavka železničarjev na Francoskem.

Ker uprava francoskih železnice noče dati štrajkujočim delavcem zagotovila, da se delavcem in drugim železniškim uslužbencem povišajo plače, so pozvali štrajkujoči železničarje na vseh francoskih progah, naj bodo z njimi solidarni in naj začnejo štrajkati. — Železničarji so se odzvali in najbrž bodo vsi francoski železničarji vstopili v štrajk. Vlada je vpo-klicala 29.229 železničarjev k orožnim vajam. Ti bodo morali kot vojaki opravljati službo na železnicah. Proti stavkokazom nastopajo štrajkujoči železničarji z vso močjo.

Štrajkujoči železničarji, ki so poklicani pod orožje, so na zborovanju v Lille sklenili, da se pozivu ne bodo odzvali.

Državno pravdnistvo je dalo v Parizu glavne kolovodje železničarske stavke aretirati. Večje število železničarjev je odpuščenih iz službe.

Najnovejša poročila

se glase:

Mesto Pariz je takorekoč odrezano od sveta.

Voditelji štrajka izjavljajo, da lahko vzdržujejo stavko celih 6 tednov, ker imajo na razpolago velik fond za podpore štrajkujočim.

V Parizu se že kažejo hude posledice štrajka: živila so se več kot za polovico podražila, poslovanje pošte se je večidel ustavilo. Vsled tega se pojavlja splošen nered.

Delavci in štrajkujoči sami najbolj čutijo hude posledice štrajka. Že doslej je bila druginja živil v Parizu in večjih francoskih mestih neprimerna, a sedaj je dosegla tak višek, da bo vsled tega nastalo med revnejšimi sloji pomanjkanje.

Pariz brez razsvetljave in brzajava.

Uslužbenci v pariški elektrarni so sklenili, da ustavijo delo in tako izkažejo svojo solidarnost s štrajkujočimi železničarji. Že sinoči dne 13. t. m. ob 7. uri zvečer je v mestnem delu Boulevard električna razsvetljava odpovedala. Pariz bo torej tudi v temi.

Poškodovanje.

Uslužbenci železnice, vlakovodje in čuvaji poškodujejo na progi menjalnice, signalne priprave, odstranijo razne predmete na lokomotivah, pri telefonu in brzajavu, da tako onemogočijo vsak promet.

Povzročitelji štrajka

so socialni demokratje in oni bodo nosili tudi vse težke in žalostne posledice. Štrajk tudi nima več slike navadne poštene stavke, ampak voditelji štrajka so zapeljali vse gibanje na krivična, nereelna tla. Kakor znamenja kažejo, ne bodo ne kolovodje in ne štrajkujoči dosegli tega, kar so želeli, ampak med ljudstvom se bo pojavila splošna nevolja proti tistim, ki so zakrivali sedanjí grozen nered in druginjo.

Nekdaj — sedaj.

Kmalu bo minilo 100 let, ko je napravila naša država bankrot (leta 1811) in so izgubili državni bankovci vso veljavo.

Ob tej priliki primerja dr. Beurle takratne razmere s sedanjimi.

Država je imela takrat dvanajstkrat več dolga, kakor je imela dohodkov. Sedaj imamo Avstrijci petkrat toliko dolga, kolikor smo ga imeli pred okroglo 100 leti.

Dr. Beurle se peča tudi s številom uradnikov pred 80 leti in sedaj. Takrat je imela Velika Avstrija z Ogrsko in z italijanskimi deželami (l. 1828) 13.729 uradnikov in 62.310 slug z državnimi delavci. Tedanje cislajtanske dežele so imele 7.712 uradnikov in 35.916 nastavljenecv. Prebivalstva je bilo 15 mil. 665.000. Na 360 prebivalcev je prišel v „policijski“ Metternichovi dobi en državni nastavljenec.

Sedaj daje država, vsčevši državne železnice, posla 500.000 nastavljenecv. Približno vsaka 50. oseba se torej nahaja v državni službi. Število državnih uslužbencev zelo narašča.

Od leta 1890 do leta 1900 je poskočilo število državnih uradnikov od 263.544 na 334.974, torej za 71.430 (27%).

Prebivalstvo je naraslo vtem času od 23.895.000 na 26.150.000 (9.4%).

Penzije državnih nastavljenecv so poskočile v desetih letih od 34.700.000 na 57.700.000 K.

Od leta 1828 sem je poskočilo prebivalstvo za 66 odstotkov, število državnih nastavljenecv pa za 660 odstotkov.

Kolera.

Zopet se je pojavila kolera v večjem obsegu na Ogrskem. Dne 12. t. m. so se glasom poročila notran, ministrstva na novo konstatirali 3 smrtni slučaj, obolelo pa je 17 oseb.

V Zagrebu je dne 12. t. m. umrl na kolero nek železničar. V Borovem in Floku je obolelo zopet več oseb na sumljivih znakih kolere.

V Neapolju je umrla dne 12. oktobra ena oseba, 7 pa jih je obolelo. V neapoljski okolici je obolelo za kolero 22, umrlo pa 5 oseb. v Apuliji sta se konstatirala dva smrtna slučaja.

Dne 13. t. m. se je v Oseku, Iloku in Beliču na Hrvaškem pojavilo več slučajev kolere.

V Belgradu na Srbskem sta oboleli 2 ženi na kolero.

V Neapolju je dne 13. t. m. obolelo 6, in umrle pa so 3 osebe; v okolici Neapolja se je pojavilo 9 smrtnih slučajev, obolelo pa je na novo 21 oseb na kolero. Najhujše torej sedaj kolera v južni Italiji razsaja.

Razgled po svetu.

Nove vrste čebele. Naša čebela je torej res dobila tekmeča v podobi mravlje, ki so jo zasledili v Meksiki in jo imenujejo mirmecocistas mexicanus. Ta producira, kakor je izjavljeno v pariški akademiji znanosti, ravno tako okusen med, kakor čebela. Belgijski učenjak dr. Wesmail, ki je razpravljal pred akademijo o tej mravlji, pravi, da ta tvori posebni razred med mravljami. Gnezdo ima 60 do 80 cm pod zemljo. Je bolj svetla od ostalih mravelj, popolnoma drugačne telesne sestave in ima zadnji del telesa velik, v katerem se nareja sladki sok, med. Dr. Wesmail trdi, da bi se ta mravlja tudi v Evropi lahko vpeljala in udomačila radi produciranja medu.

Veliki gozdni požari, ki so divjali zadnje dni v Ameriki, so zahtevali mnogo človeških žrtev. 5000 ljudi je brez strehe, našlo se je 200 sežganih trupe, 800 jih je popolnoma pogorelo, 2000 oseb pa se še pogreša. Pogorišče meri 2500 kvadratnih milj. Uničenih je 13 naselbin.

Šivanka v sreč. Neki 23letni mož je pri nakladanju drv začutil naenkrat močan zbodljaj na levi strani svojih prs. Ko je stvar preiskal, je našel v suknji tretjino šivanke z ušesom ter spoznal, da se je pri pritisku odlomila in da je moral odlomljeni del tičati kje v prsih. Bolečine pri dihanju so ga nape-ljale, da je poskal nekega zdravnika, kateremu pa se ni posrečilo najti šivanko. Pojavljale so se omotice, njegovo stanje se je vedno bolj poslabšalo, zato so ga pripeljali v kliniko v Jenou. Tu so zdravniki spoznali, da mora biti ranjeno njegovo srce, odstranili so bolniku nekaj reber, da je bilo njegovo srce vidno. Na srečo so našli dve velik rani, prva je bila en, druga pa en in pol centimetra dolga. Obe rani so zašili, srce se je med tem delom parkrat ustavilo. Tak slučaj ranjenega srca je zelo redek, navadno je samo po en del srca ranjen, tukaj sta bila ranjena dva, poteg tega so bile rane že ognjene, tako, da so morali odstraniti pol litra gnoja. Iz tega slučaja spoznavamo, koliko more pretrpeti srce zdravega, mladega človeka.

Zdravljenje pijancev po zdraviliščih. Renska deželna zavarovalnica veliko stori za ozdravljenje svojih zavarovancev, ki so se vdali pijančevanju. Od leta 1903 do 1909 je spravila 418 zavarovancev v zdravilišča za pijance. Kakšni so bili uspehi? Od 418 so 95 zdravljenecv odpustili kot neozdravljive, 306 se jih je poboljšalo, začetkom leta 1910 jih je ostalo še 77 v zavodu. Zanimivo je, koliko jih je od teh 306 ostalo stanovitnih? Začetkom leta 1910 jih je bilo 172 abstinentov = 56%, 119 je bilo zmernikov = 39% in le 15 = 5% jih je padlo nazaj v pijančevanje. — Iz tega je razvidno, da so uspehi teh zdravilišč prav lepi.

Zakaj je Mohamed prepovedal piti vino? Neki potovalec iz 16. stoletja poroča sledečo legendo: Na potovanju pride Mohamed k svojemu prijatelju, pri katerem je bilo ravno ženitovanje. Začuden opazuje prerok, kako se gostje objemajo, poljubljajo ter si zagotavljajo prijateljstvo in zvestobo. Ko tako opazuje te prizore, vpraša, odkod ta ginjenost in ljubeznivost. Povedo mu, da je to povzročilo vino. Na te besede blagoslovi Mohamed vino ter odide. Ne dolgo po tem dogodu pride pot preroka zopet nazaj v isti kraj. A zdaj se mu je nudi povsem drugačen prizor. Kamor se je obrnil, je bilo vse narobe, povsod je videl posledice krvavega pretepa. Bil je radoveden, zato vpraša, kaj se je zgodilo. In kaj izve? Ti, ki so bili na ženitovanju, so se docela upijani in končno stepli. Hipoma je spremenil Mohamed svoje mnenje o vinu. Kakor ga je bil poprej blagoslovil, tako ga je sedaj proklinjal.

Kraj — povzročitelj krofov. Po krajih, kjer so krofasti ljudje in v sosesčini se navadno sliši, da povzroča ljudem krof tamošnja voda. Vendar so bile to dosedaj le navadne govorice in javno ljudsko mnenje. Raziskavanja radija pa dokazujejo, kakor zatrjuje francoski zdravnik Repin, da to naziranje ni popolnoma neutemeljeno. Ljudje so prav slutili, seveda niso vedeli, katera vodna primes jim povzroča to nadlogo. Omenjeni francoski zdravnik, ki je znan kemik in se posebno peča z raziskovanjem radija, je našel v Savoie in Hautsavoie studenice in vodnjake, katerih voda ima sila veliko radija. Ti studenci privro namreč jako globoko iz tal. In ravno v teh krajih je našel dosledno polno krofastih ljudi.

P. Vurberg pri Ptaju. Prihodbo nedeljo dne 16. oktobra 1910 ob pol 3. uri popoldne se vrši v našem izobraževalnem društvu predavanje. Govoril uradnik Zebot iz Maribora. Vrli gomiljeniki in Vurberga in okolice, pridite vsi. Agitirajte za obilno udeležbo!

Trgovski učenec z dobrim šolskim spričevalom se sprejme v trgovini A. Pinter v Slov. Bistrici, tukaj ima tudi priložnost trgovsko šolo obiskati. 817

Dva učenca iz dobre hiše sprejme v uk krojaški mojster Maks Zabukošek v Celju, Krožna cesta. Prednost imajo tisti, ki so se že nekaj časa učili krojaške obrti.

Izkušen strojevodja, ki se razume na Diezelmotor ter je ob enem ključavničar ali kovač, se išče. Prednost ima kdor je zmožen slovenskega in nemškega jezika. Več se izve pri „Križevski opekarni“ v Križevcih pri Ljutomeru.

Vage

za vagono, voze (mostne), centimalne, skalove, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,

tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovanska obrt.

Nagrobne vence

v vsakovrstnih izpeljavah, trake z napisi, in sveče za pogrebe priporoča:

Goričar & Leskovšek, Celje

trgovina s pisarniškimi potrebščinami itd.

Na debelo in drobno!

220

Na debelo in drobno!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta 19 : v Medjatosi hiši v pritličju : Dunajska cesta 19

155

sprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbam.

Pojasnila daje in sprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Edina domača zavarovalnica! Svoji k svojim!

Glavni zastopnik za Štajersko : Gospod Fran Pograjc, Maribor, Fabriksgasse 21, blizu Nar. Doma.

Štefan Strašek

165 v Celju Kovačeva ulica.

priporoča svojo zalogo čevljev in izdelovanje čevljev. Velika izbira za gospode : dame in otroke od najfinejše do najcenejše izvršitve.

Gamaše, galoše, raznovrstne domače čevlje, prave juhtne in druge športne čevlje.

Škodovati

Vam ne more ako pišete takoj po nove vzorce od ženskega ali moškega blaga, katere razpošilja proti vrnitvi franko narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki, Celje.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

je zvišala obresti za hranilne vloge na

4 1/8 %

Poslužujte se Južnoštajerske hranilnice v Celju v Narodnem domu pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne iziroma za varovance izključno le v Južnoštajersko hranilnico v Celju.

Južnoštajerska hranilnica v Celju sprejema tudi hranilne knjige drugih, posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovenci! Osredotočimo denarno moč štajerskih Slovencev v lastni slovenski hranilnici in rešimo svoje od tuje odvisnosti in nadaljnjega raznarodovanja. 152 1

Ne pozabite na „Slovensko Stražo“.

M. Zabukošek

krojaški mojster v Celju

priporoča svoj

modni salon za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

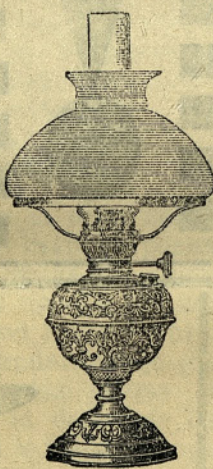
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

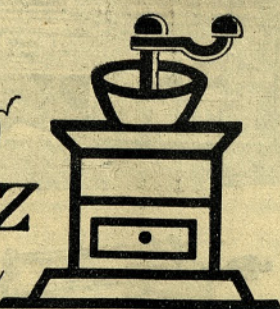
priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Zagrebski
Franck

..... kot tovarniško znamko
priporočujemo kot priznano **najboljši** pridatek za kavo!

Sl. zagan Y 1655, 1:101

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo : navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjizice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na raspolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer : na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 1/2%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Slovenska trgovina

J. N. Šoštarič, Maribor

samo Glavni trg šte. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom
ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Veletrgovina špecerijskega blaga in deželnih pridelkov Anton Kolenc: Celje

Narodni dom in Graška cesta 22 v lastnih hišah.

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega špecerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah. — Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom in najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove, debel K 2-10, droben po K 1-40 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam, po dogovoru. 148

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Nihče več ne godrnja
Čez slabosti in težave,
Ako

spozná,
Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.

Kabinetna kakovost " " 4-80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

TRGOVCI!

Ne pustim potovati ker preveč stane, prodajam pa po ceni ker ne pustim potovati. Obrnite se torej pismeno ali osebno in zahtevajte vzorčne pošiljke.

Narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

NASIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznani najboljši pridatek za kavo
„ZAGREBSKI pravi FRANCK“ s kavnim
mliječkom, kot izvrstni domači izdelek. 52

Otvoritev obrti!

s 1. oktobrom 1910 v Šolski ulici

lončarsko obrt.

Tekom svojega 14letnega delovanja v tej stroki v Mariboru in tudi drugod, sem si pridobil vse potrebne zmožnosti za to obrt. Prevzamem vsa tozadevna dela, kakor: peči, štedilna in navadna ognjišča ter ista tudi postavljam. Napravljam obloške za kopalne sabe, klosete in vso v mojo stroko spadajoča popravila ter ista precizno izvršujem po solidnih cenah. Za obilno naročbo in naklonjenost se priporoča z velespoštovanjem

150

Lovro Širec, lončar v Mariboru.

Josip Hočevan : Celje

::

Kolodvorska ulica 5

::

145

priporoča za jesensko in zimsko sezono svojo veliko zalogo svakovrstnih zgotavljenih oblek, zimskih in sportnih sukenj, za gospode, dečke in otroke, po najnižjih cenah. Pristno angleško sukno je vedno v zalogi, in se naročila po meri, točno in po najnovejših journalih izvršujejo. — Prevzamem umevno tudi vsa druga v svojo stroko spadajoča dela kakor talarje za gospode sodnike in častito duhovščino.

Na debelo!

Priporoča se

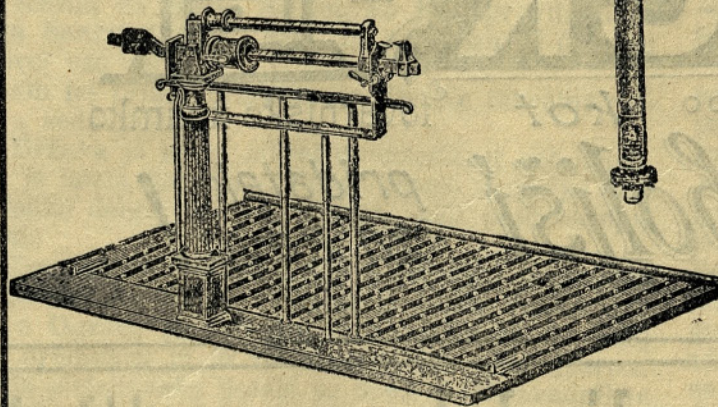
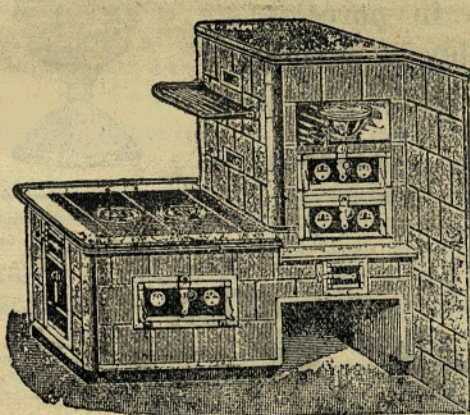
Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor
tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Restavracija Narodni dom v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljon Sobe za tujece.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

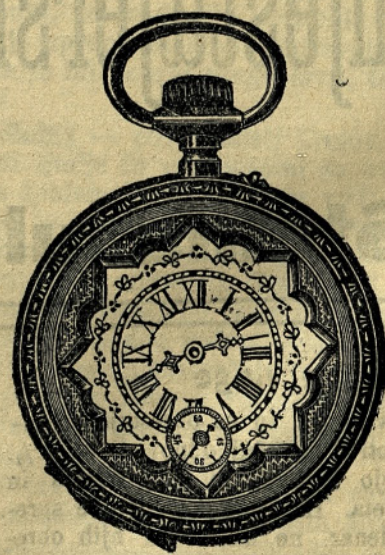
Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar**

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 39

perd kolodvorom, priporoča
svojo bogato zalogo zlat-
nine, srebrnine, ur i. t. d.
po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
jasnim glasom iz najboljših tovarn.